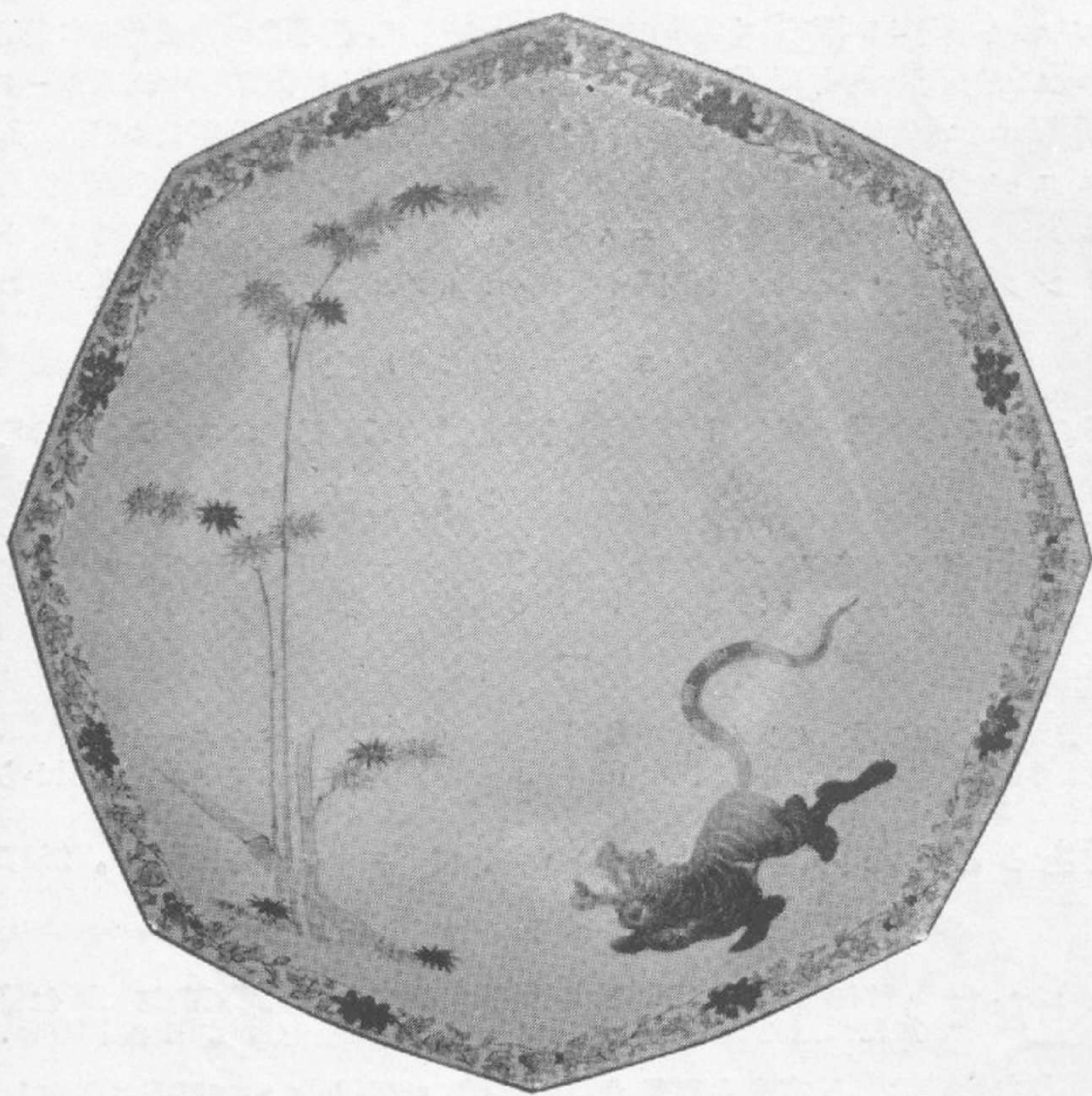
エスペラント

LA REVUO ORIENTA

十一月號

昭和七年一月十二日第三種郵便物認可（毎月一回一日發行）
昭和十三年十月十日印刷納本・昭和十三年十一月一日發行　第六年　第十一號

Novembro, 1938　　Jaro XIX N-ro 11

・辭書は新撰・

岡本好次編

新撰和エス辭典

内容最大　語彙最新
典據明示　譯語正確
製本堅牢　印刷鮮明
價格至廉　携帶至便

見出語約七萬；各種專門語，最新語網羅
携帶に至便なコンサイス型（7.5×15cm）
二段組，一段 67 行 ・ 總紙數 824 頁
優美で，堅牢な革表紙，瀟洒な金文字入
薄手で，優秀なユニオンB印26斤紙使用
鮮明無比な最新技術による寫眞凸版印刷
普通語彙 674 頁，人名，地名，星座名 70 頁
和文エス譯その他日常必要な附錄 50 頁

定價二圓五十錢　送料六錢

新撰エス和辭典

岡本好次篇
增補改訂版

並製（クロース裝）六十錢・送料六錢 ★ 上製（革裝）八十錢・送料六錢

エス和辭典中最良なるものとして定評ある本書はすでに五十數版に達し我が國エスペラント運動史上に燦然たる金字塔を築きあげた。型はポケットに忍ばすに適する小型であるが，語彙は最新のものに到るまで收載して最も豐富であり譯語は最も正確である

財團法人 日本エスペラント學會
東京市本郷區元町一丁目
電話小石川 5415 番
振替東京 11325 番

エスペラント

LA REVUO ORIENTA

• Novembro 1938 •

表紙：柿右衞門皿
El la japana belarto: Porcelana telero, de Kakiemon
口繪：El la sezonoj de Japanujo: La cervo

LA ENHAVO

NOVEMBRO

EL LA SEZONOJ DE JAPANUJO:—LA CERVO.

La cervo, kiu
en Mont' Ogura blekas
vespere ĉiam,
ne blekas en ĉi-nokto ;
ekdormis eble ĝi jam.

Zyomei Tennō

La fremduloj, kiuj iam vizitis Nara Parkon, kie sennombraj cervoj vagas en grupoj pace kaj senĝene, ne povas kredi, ke la popolo loĝanta sur tiu ĉi pitoreska lando povus havi ian malicon.

Historia skizo de Tanka

poemo de la japana nacio

KOYAMA-Keiiti

1

Kiel unu ĝenro de nia japana literaturo, *tanka* aŭ *mizika-uta* estas pura kaj ĝi devas esti kapabla naski valorajn verkojn. Kiam ni returnen rigardas la historion, ni trovas, ke de ĉirkaŭ la fina parto de la periodo, kiam la verkoj de Man'yōsyū estis skribitaj, la abstrakta strukturo de lingvo kiel literatura formo en *tanka* estis fiksita, ke ĝi estas silabkalkulo de 5–7–5–7–7, pro kio la tekniko de *tanka* falis en tipon, kaj kio sekve devenigis laŭtipajn punktojn de koncepto kaj de sentado, tiel nomatan ideon "tankeca". Tiu ĉi opinio, ke la muldilo de vortoj dekomence fiksita estas donata, faris *tanka*-on, kune kun tiel nomata *haiku*, facile verkebla kaj familiara al ĉiu el nia nacio. Tio estis, unuflanke, certe ŝatinda fenomeno. Sed dum oni konscias sian starpunkton krei literaturon, muldilo de vortoj estas, por la poetoj, nur malfeliĉa animtrankviligo, ĉar ĝi ne estas metodo de poezio. Ni trovas inter la verkoj en Koziki, Nippon Syoki, kaj Man'yōsyū, en kies tempo ne troviĝis tia muldilo, vere freŝajn *tanka*-ojn. Mi vidas la fakton signifplena, kaj samtempe rekonas en tiel nomata *sintanka*, nova *tanka* neanta fiksitan tipon, kiu ĝenero ekestis de la *Taisyō*-erao, post epoko de stelotipo dum pli ol mil jaroj, pli profundan valoron, kiel de literaturo. Tiamaniere mi pensas, ke ni povas dividi la historion de nia *tanka* en tri periodojn logikajn, aŭ pli ĝuste en tri stadiojn, el la metodologio de literaturo. Tamen tiuj ĉi tri manieroj de ekzistado de *tanka* havas respektive sian apartan valoron, kaj ili estis nemankeblaj al la literaturo de nia nacio. *Tanka* estas ankoraŭ hodiaŭ verkata, kaj estos verkata ankaŭ morgaŭ.

類様式(ジャンル)
抽象的構造
文學形式
シラブル數
類型的の
概念
鑄型
現象
意識する
氣やすめ
方法
ステロ版時代
方法論
それぞれ。不可缺の

Mi nun volas trarigardi la strukturon de la historio de tiu ĉi literaturo. Mi tamen ne havas tempon skribi detalojn en la senco de vasteco. Ankaŭ tia okazo nun ne estas donita. Mi volas skribi laŭeble koncize, en la signifo: elektante kaj penetre. Oni povus rigardi tion sistema komprenigo de la historio de *tanka* de la flanko de verkisto. Kaj tiu ĉi metodo ja devus esti ĝusta, por observi la problemon, kia estis nia *tanka*.

簡潔に
組織的解釋

2

En **Koziki** ni trovas jenan *tanka*-on. Per ĝi oni esprimis sian lamenton ĉe la solena enterigo, kiam Imperia Princo Yamato-Takeru no Mikoto mortis.

悲歎。御葬

Umiga yukeba, Kosi nadumu ; Ohokahara no Uwekusa,
Umi-kawa isayuhu.

Se irus mi maron, do ĝis la talio trempite mi
paŝi ne povus ;
ĉe granda rivero plenplena de l' akvo densegas
herbejo.
Pro tiuj rivero kaj maro postsekvi Lin, ve, mi ne
povas.

Mi citos alian ekzemplon el **Nippon Syoki**. Post kiam Imperiestro Zinmu pereigis Yasotakeru-ojn sur Kunimi-no-Oka, Princo Miti-no-Omi no Mikoto komandante la trupon de Ookume ekstermis la disbatitan malamikon, laŭ la ordono de la Imperiestro. La jeno estas poemo, kiun oni tiam verkis en emocio.

殲滅した

Emisi wo, hitari-momonahi to Hito ha ihetomo, Tamu-kahi mo sezu.

Ĉi tiujn ribelantojn,
oni diras tiel fortaj, ke kontraŭas unu centon,
sed eĉ rezisti ili nun ne povas.

En la komenco de la historio de *tanka*, ĝi estis sen fiksita tipo, kiel ni vidas en la menciitaj ekzemploj. Kompreneble oni trovas hazarde, tute hazarde, verkojn, kiajn oni povas, se oni volas, enmeti fikse en la muldilon

無定型

de vortoj de 5-7-5-7-7, sed ne ekzistis konscio decidi, ke
tanka devas esti tia, rigardante la muldilon principo. Oni 原則
verkis laŭ beleco de poezaj akcentoj, libere elektante 詩歌的アクセント
siajn vortojn. Metodologie ĝi estas nature generita kaj 自然に發生した
tial ĝi estas finfine poezio bazita sur la homa sperto,
tamen ĝi enhavas, zorgate de riĉa beletristika memrekono 文學的反省
kaj de homa sentimento, simplaniman purecon sen ludo 感情。遊び
kaj ornamo, kun la starpunkto de homologio eĉ pli severa. 人間論

Ankoraŭ en **Man'yōsyu**, tiuj ĉi puranimo sur homologio
kaj la spirito ami la "veran vorton (*logos*)", ne estas まこと
tuŝitaj. Tamen rimarkebla ŝanĝo estas, ke oni ekkonsciis
en Man'yōsyū ĉe *tanka* arton literaturo. Tial la mem-
konscio de la verkista starpunkto estis vekita kaj *tanka*, 自覺。作家的立場
kiun oni jam povas nomi belliteraturo, estis kreata. Estas
tie verkoj enpenetrantaj en la purecon de sentimento.
Tamen oni ne povas nei, ke tie miksiĝas verkoj, kiuj
perdis sincerecon, katenite de la arta lerteco. 捉はれて。技巧

Waga Hune wa, Hira no Minato ni kogihatemu; Oki he na sakari, Sayo hukeni keri.

Mia ŝipo estos ĝisremita la havenon Hira.
Ne formaren!
Ĉar la nokto jam profundas.

(*Taketi no Kurohito*)

Ame hurazu, tonogumoru Yo no uruhohedo; koitutu wor.ki, Kimi matigateri.

La koro de la nokto ne pluvanta, diafane nuba,
malsekiĝis;
mi estis sopiranta al vi
senpacience atendante.

(*Abe no Hironiwa*)

Minahito wo neyo tono Kane wa utituredo, Kimi wo si omou wa, inegatenu kamo.

Nun allitiĝu ĉiuj, tiel sonorilo
Sonadis, sed pro ke mi vin sopiras,
mi eĉ kuŝiĝi ne facile povas.

(*Kasa no Iratume*)

Ĉi tie mi citis verkojn speciale distingitajn kiel literaturo eĉ el Man'yōsyū. Mondece konataj estas Kakinomoto no Hitomaro, Yamabe no Akahito, Yamanohe no Okura, Ootomo no Yakamoti, kaj el ili Hitomaro estas grandskala, kaj la tono de liaj verkoj estas firmaj, sed ili havas ankaŭ flankon tro artelertan. Akahito estas subtilsenta kaj milda. Okura estis homo sentema al la morala konscio, kaj tiu konscio ŝajnis ne subpremebla pro lia pura animo. Yakamoti, kiu reprezentas la lastan periodon de la verkoj de Man'yōsyū, bone montras la karakteron de la *Tenpyō*-literaturo. Multtalenta kaj eleganta, li havas etan sentimentalismon. Kvankam li estas la plej beletrista, tamen liaj verkoj havas malfortecon de ideo kaj ludemon, kaj ne povas esti rigardata pure raciaj, kaj oni povus trovi pli malpli signon de la transiro al la modo de Kokinsyū.

すぐれた　世間的に　大規模　感覚の繊細な　抑壓できる　理性的な　調

3

La legado kaj interpreto de Man'yōsyū estas malfacila, ĉar ĝi estas skribita per ĉinaj literoj, nomataj man'yō-*gana*. Ni devas atenti la fakton, ke la legmanieroj ĝis nun aplikataj estis donataj plej frue 200 jarojn post la kompilo de la libro, kiam Kokinsyū kaj Gosensyū estis jam kompilitaj laŭ la ordono de Imperiestroj. En la tempo, kiam Gosensyū estis kompilita laŭ la ordono de Imperiestro, la konscio rigardi la fiksitan tipon 5-7-5-7-7 esenco de *tanka* estis tre evidente jam apriora, kaj des pli al budaisto Sengaku en la mezepoko kaj al budaisto Keityū, Kamo no Mabuti, ktp. en la plinova epoko, tio jam ne permesis meti dubon kiel denaska fakto. Ĉe tiaj homoj do estis nature, ke ili volis legi ĉiujn renkontitajn mallongajn poemojn tiel, ke ili konformiĝas al tiu fiksita tipo, kiam tiuj interpretis la kolekton Man'yōsyū. Tamen ĉu mi ne devus renove legi ĝin, reveninte al la origina starpunkto de la lingvistiko kaj literaturologio? Tiam ni ekkonas, ke en tiu ĉi antologio troviĝas *tanka*-oj sen fiksita tipo pli multe ol nia antaŭsupozo. Laŭ mia opinio, la

読み解き　編纂　本質　先天的の　中世　近世　本來の　言語學。文學論　詞華集

kompretiĝo de tiel nomata fiksita tipo de *tanka* okazis eble pli poste ol Ten'pyō-erao, alivorte, la fiksita tipo de *tanka* havis valoron kiel de artista konscio, nur al la verkistoj de Man'yōsyū, kiuj kreis ĝin kiel ĝenron de beletristikaj stiloj, kaj post Kokin'syū, eĉ se naskiĝis kelkaj poetoj, kiuj faris majstrajn verkojn, tio estis nenio alia ol majstreco en la limo, kie la fiksita tipo estis arbitre donita. 獨斷的に

4

Modo sekvanta al tiu de Man'yōsyū estas rigardata historie tiu de **Kokin'syū**. Precize dirite, Kokin'syū konsistas el poemoj de karaktero racia, laŭtipa, banalintelekta, reprezentite de la teorio de Ki no Turayuki kaj la verkoj de Mibu no Tadamine. Ĝiaj verkoj estas vere facilkompreneblaj kaj ili facile allogas vulgaran gustjuĝon, kaj verŝajne tio fariĝis, oni povus tiel pensi, granda kaŭzo enmodigi en la socio tiel nomatan *tanka*-on. La fakto, ke *tanka* perdis puran arton kaj severan homkritikon, faligis ĝin ĝis, ke ĝi fariĝis instrumento necesa por la socia vivo de la homoj de Heian-epoko. Interalie rimarkindaj estas la verkoj de Mibu no Tadamine.

類型的の。月並みの　俗な。趣味判斷　流行させる　人間批判

Ariake no turenaku miesi Wakare yori, Akatuki bakari uki mono wa nasi.

De kiam min fortenis l' amatino
malvarme en lunluma mateniĝo,
nenio estas pli melankolia ol tagiĝo.

Sed ankaŭ en Kokinsyū estas entenitaj verkoj de la periodo inter Man'yōsyū kaj Kokinsyū, kaj oni devas distingi ilin de la Kokin-modo en la malvasta senco. Neniu protestus, ke ni rigardas Arihara no Narihira reprezentanto de tiu ĉi epoko. Liaj verkoj havas punktojn similajn al Kokin-modo, kiam ne ekzistis kutimo verki laŭ donitaj titoloj aŭ temoj, kaj plejparto de ili havas karakteron, ke ili estas improvizaj. Tial des pli ili ne ofte dronis en la intereso de senmotiva intelekto. Jen majstra verko de Narihira:

抗議する　詠題

Suruga naru Utu no Yamabe no, ututu nimo, Yume nimo Hito no awanu narikeri.

Estante ĉe la monto Utu de Suruga,
nek en realo, nek en sonĝo
troviĝas homo renkontata.

Krom Narihira ankaŭ lia frato Arihara no Yukihira ja estas rigardata talenta poeto.

Wakuraba ni tou Hito araba, Suma no Ura ni Mosio taretutu wabu, to kotaeyo.

Se oni okaze pri mi vin demandus,
respondu, ke sur la marbordo de Suma
mi vivas mizere farante marsalon.

思想
自覺

Depost Kokinsyū *tanka*-verkado fariĝis ĉiam pli gaja, kun la prospero de la literaturo, sed la pensado perdis radikon de filozofio kaj al la vivo mankis memkonscio de moralo, *tanka* fariĝis malproksima de la elementa arto. Verkado laŭ titoloj aŭ temoj fariĝis en modo, verkoj facile falis en kutiman tipon. *Uta-awase*, maĉo de *tanka*-verkado, evoluigis kritikon de verkoj kaj teorion pri la starpunkto de literaturo, sed unuflanke ĝi donis al la parto de la motivo verki *tanka*-ojn karakteron societeman, kiu ne povas forgesi venko-malvenkon. Malmultaj poetoj en tiu ĉi periodo estas Oonakatomi no Yosinobu, Sone no Yositada, Huziwara no Kintō, Minamoto no Tosiyori, kaj ni ne trovas speciale notindajn verkojn ĝis Huziwara Syunzei kaj **Senzaisyū**, kiun li kompilis.

社交好きの
勝ち負

平俗の
背景

La starpunkto de la poemoj de Syunzei estas, ke la stilo estas ebena, tamen ne triviala, li rigardas valora penetreman profundan elegantecon, laŭdas budaisman sentimenton en la fono, kaj alte taksas iamaniere ŝvebantan solecan humoron.

Suma no Seki, Ariake no Sora ni naku Tidori, katabuku Tuki wa nare mo kanasi ya!

Birdetoj marbordaj kriantaj en la mateniĝa ĉielo,
ĉe la bariero de Suma,
ĉu ankaŭ al vi malĝoja la lun' subiranta?

Kiu estas bone konata el la sama tempo kun Syunzei, estas bonzo Saigyō. Mi tamen ne rigardas bonzon Saigyō puranima poeto, kiu havas tiom da grandeco. Jam ne parolante pri lia artifiko de poemoj, li vivis artifikon de homo,—tiel mi ne povas ne kritiki lin. Li ne pentis lasante, kiel tio estas, la kreviĝon inter religia kredo kaj homaj deziroj, kiuj ĉiuj estis provizoraj. 巧み 分裂

5

Kiam **Sinkokinsyū** venis, la historio de *tanka* certe kaptis novan karakteron. Kontraste al tio, ke la subjektiva tendenco en Kokinsyū bezonis verŝajne pro mondeco vanalan intelekton, jen oni ekskluzive evoluigis la same subjektivan ĝis la beleco de subtila sentimento, kaj por tio oni forĵetis la severecon de racio, elektis vortojn, kaj ĝislime prenis sintenadon de humorsimbolado—tia povus esti karaktero de Sinkokinsyū. Kiuj estis fidelaj al tiu ĉi ideo, estis Huziwara-Teika kaj Huziwara-Karyū. Laŭ tiu ĉi ordo mi mencias po unu verko, kiu plej bone montras ilian karakteron. 主觀的傾向 世間性 氣分象徵

Koma tomete, Sode utiharau Kage mo nasi, Sano no Watari no Yuki no Yūgure.

Ne trovas sin ŝirmejo,
sub kiu mi haltigu la ĉevalon por deskui neĝon
de l' manikoj
en vesperiĝo neĝa ĉirkaŭ Sano.

*

Kasumi tatu Sue no Matuyama, honobono to Nami ni hanaruru Yokogumo no Sora.

En Sue no Matuyama
kie sin levas nebuleto, de la ondoj mallumetlumeta
sin apartigas la ĉielo tavolnuba.

En la sama tempo ekzistas Eksimperiestro Gotoba no In kaj bonzo Zyakuren, kaj plie Minamoto no Sanetomo. Sanetomo estas bone konata hodiaŭ kiel verkisto de Man'yō-modo, sed liaj verkoj estas nekompretaj, kaj, se 上皇 未完成の

考慮に入れる ni ne kalkulas kun la tempo, la mondo laŭdas ilin kiel
買被つて literaturo iom supermerite en iuj punktoj.

Saritomo to omou mono kara, Hi o hetewa sidai-sidaini yowaru Kanasisa.

Mi pensas, ke ĝi ne fariĝu tia,
sed tamen kun la paso de la tagoj
pli malfortiĝas grade la malĝojo.

持前 En similaj verkoj ja troviĝas propreco de Sanetomo, kio
donas al ni impreson, ke li almenaŭ ne havas altan kaj
fortan karakteron.

Dum 400 jaroj, kiam la tagoj de Sinkokinsyū jam pasis,
kaj ankoraŭ ne leviĝis la libereca spirito de Genroku, tiel
nomebla arbitra dormo mezepoka regis ankaŭ la historion
de *tanka*. Tiam ne naskiĝis poetoj, kiuj havas sian pro-
傳へた pran artistan karakteron; oni nur gardis kaj heredigis pli
傳統 kaj pli velkiĝante la donitan tradicion en ĝia origina
萬葉學 formo. Kiuj skuis tiun arbitran dormon, tiuj estie Man'-
革新論 yōlogio de budaisto Keityū kaj tezo de renovigo de *tanka*
先驅けた de Toda-Mosui, ambaŭ el la Genroku-erao, kiu antaŭkuris
近世 la kulturon de la **plinova epoko**. Tamen, ankaŭ tiuj ĉi
personoj ne postlasis, kiel *tanka*-verkistoj, rimarkindajn
verkojn. La memkonscio pri la japana spirito kaj studo
日本學 de japanologio de Kamo no Mabuti kaj Motowori-Norinaga
alportis grandan signifon sur la historion de ideologio
kaj la historion de filozofio kaj scienco, tamen, kiuj re-
prezentas kiel verkistoj la plinovan epokon estas Tayasu-
Munetake kaj Kagawa-Kageki, kaj ankaŭ budaisto Ryōkan.
萬葉人的の Munetake, kiu lernis de Mabuti, estis Man'yō-uleca, tamen
samtempe havis novan rekonon.

Hito mina wa Hosi no tigiri to azikinamedo, Ame to tomonisi woen Tigiri zo.

Ĉiuj homoj ĉagreniĝas rigardante
gekuniĝon de la steloj efemera,
tamen tio devas esti gekuniĝo eldaŭronta kun
ĉielo.*

惠まれた Kageki dotita per poeta naturo, malŝatis kateniĝon

al 'a lerninteco kaj deziris sin oferi al la pasio de la literaturo. Tiu sintenado eble estas malofta afero en la plinova epoko. Ke li forte pretendis la starpunkton konvena al la poetoj, estis certe okulfrape, kontraste al la fakto, ke la ĝistiama longa historio estis katenita de la lerninteco, tradicio kaj ludo. Li insistas, ke oni respektu la naturon de la sentimento, kaj esprimu kun beleco de la ritmo de la vortoj la pasion, kiu rekte venas al la brusto, laŭ intuo de sia momento. Ne estis permesite ĉe li, ke eĉ eta rekonsidero aŭ spekulado intervenas inter la senton kaj la poeziajn vortojn, nek permesite, ke oni metas tie elpenson aŭ ornamon.

學問あること
めざましく
直覺
反省。投機。介入する
工夫

Natu no Yo no Tuki no Kage naru Kiri no Ha o, otitaru no ka to omoikeru kana.

La ombron de folio de la paŭlovnio
per lumo de l' somera lun', mi pensis, ke ĝi
falinta sur la tero estus.

Kageki estis poeto, kaj ni povus diri, ke li tro multe konsciis sian poetecon. Unika ekzisto estas budaisto Ryōkan, kiu sin katenis al nenio, kreis sian propran mondon per sia ago mem, kaj montris per si mem homecan unuiĝon de la religia kredo kaj la literaturo. Al li neniam povas atingi Saigyō.

獨特の
人間的統一

Yamakage no Iwama o tutau Kokemizu no, kasukani ware wa sumiwataru kamo.

Muskodora akvo gute pasas
inter krevoj de la rokoj en la monto
pure kaj malbrue, tiel same ankaŭ mi travivos.

Lia estas pura kaj varma literaturo. "Bonanima homo" Ryōkan, kiu ne konis la mondon kaj tamen estis homeca, verkis, mi pensas, la plej superajn *tanka* en la plinova epoko. (*daŭrigota*)

世間

---

* Laŭ legando, virstelo (t. e. *Altajro*) kaj virinstelo (t. e. *Vego*) kuniĝas unu fojon en jaro, la 7-an de sesa monato laŭ la luna kalendaro. Tio ofte estis temo de poemo en Japanujo kaj Ĉinujo.

Kemiaj Esploroj pri Antikvaj Metalaĵoj en Ekstrema Oriento (III)

de D-ro Tsurumatsu DONO

El japana originalo resumita de Scienca Fako de la Redakcio

Fera Epoko en Ĉinujo

Arkeologoj kredas ke ĉie en la mondo fera epoko sekvis bronzan epokon. Tamen kun tiu opinio ne ĉiam koincidas tiu de metalurgiistoj. Kelkaj el ili opinias ke arkeologoj estas kondukitaj al tiu erara konkludo, ĉar fero korodiĝas pli facile ol bronzo kaj tial ni ne povis trovi ferajn restaĵojn en tre antikvaj ruinoj. Laŭ metalurgiistoj oni havis ferajn instrumentojn jam en multe pli antikva tempo ol antaŭe konsiderita.

符合する
冶金學者。考古學者
腐蝕する
遺物
遺跡

Miaparte, kvankam mi ne estas arkeologo, sed kemiisto, mi subtenas la opinion de arkeologoj, almenaŭ koncerne la antikvan Ĉinujon. Mi kredas, ke eĉ se fero facile korodiĝas, ĉiam devas resti fera oksido post la korodiĝo. Tamen ni neniam trovis en tre malnovaj ruinoj feran instrumenton nek feran oksidon, kiu povus sugestii al ni la ekziston de feraj instrumentoj. Tial ankaŭ mi, kiel arkeologoj, konsideras ke fera epoko aperis post bronza epoko.

酸化鐵

Ŝajnas al ni, ke feraj instrumentoj ekaperis en Ĉankŭo-epoko, tamen ĝis la fino de Cjen-Han-epoko oni uzadis ĉefe bronzajn instrumentojn. Nur en Han-epoko oni ekuzis feron kiel ĉefan materialon.

戰國時代
前漢
漢

Ĉar mi feliĉe povis trovi ferajn sagpintojn tre bone konservitajn, kiuj estas elfositaj el ruinoj de Han-epoko en Lolang-cun (nuntempe Daido-gun, Heian-nan-do, Koreujo), mi faris metalografiajn esplorojn pri ili. Kaj mi eksciis —tio estas tre interesa afero—ke ili ne estas el fandfero, sed el ŝtalo aŭ forĝfero. (*El "Kagaku"*)

鏃
保存された
樂浪郡。平安南道大同郡
金相學的
鑄鐵
鋼鐵。鍛鐵

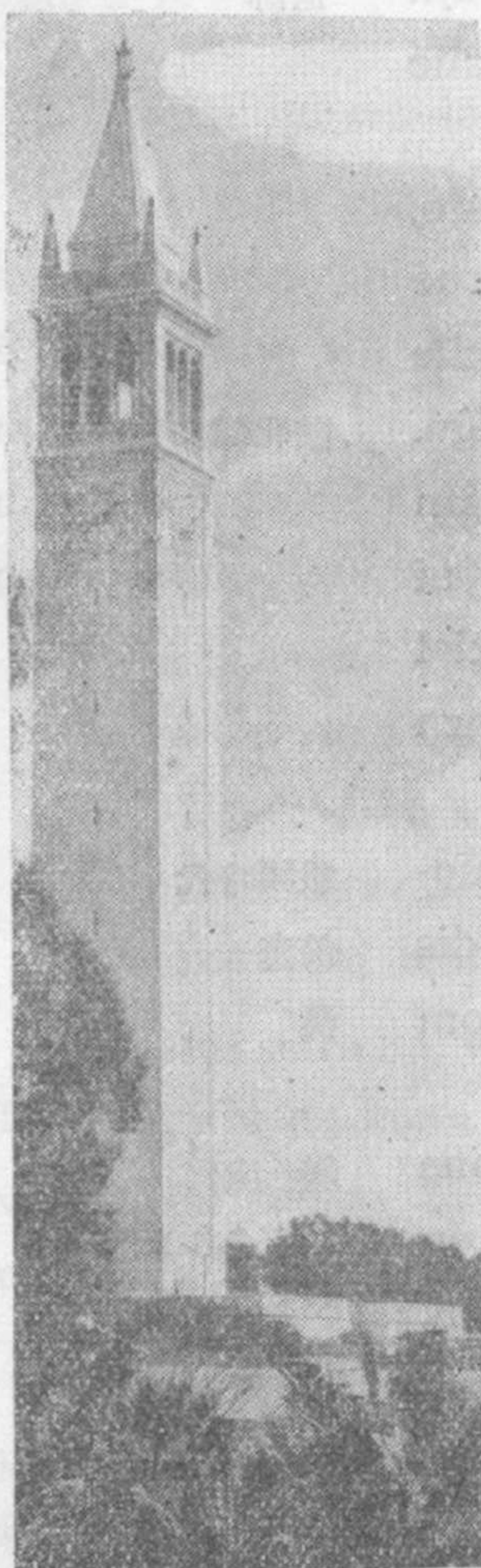
Yukiko ISOBE

Internacia Domo en Berkeley

El mia vivo en Usono

En Usono troviĝas tri tiel nomataj "Internaciaj Domoj", nome, en New York, Chicago kaj Berkeley, California. Ĉe la lasta (Domo en Berkeley) mi feliĉe ricevis ŝancon vivi kaj studi preskaŭ unu jaron, kiel studentino de la Universitato de California, kaj mi povis kapti tie pliprofundan spiriton kaj fratecon al fremdlandaj personoj.

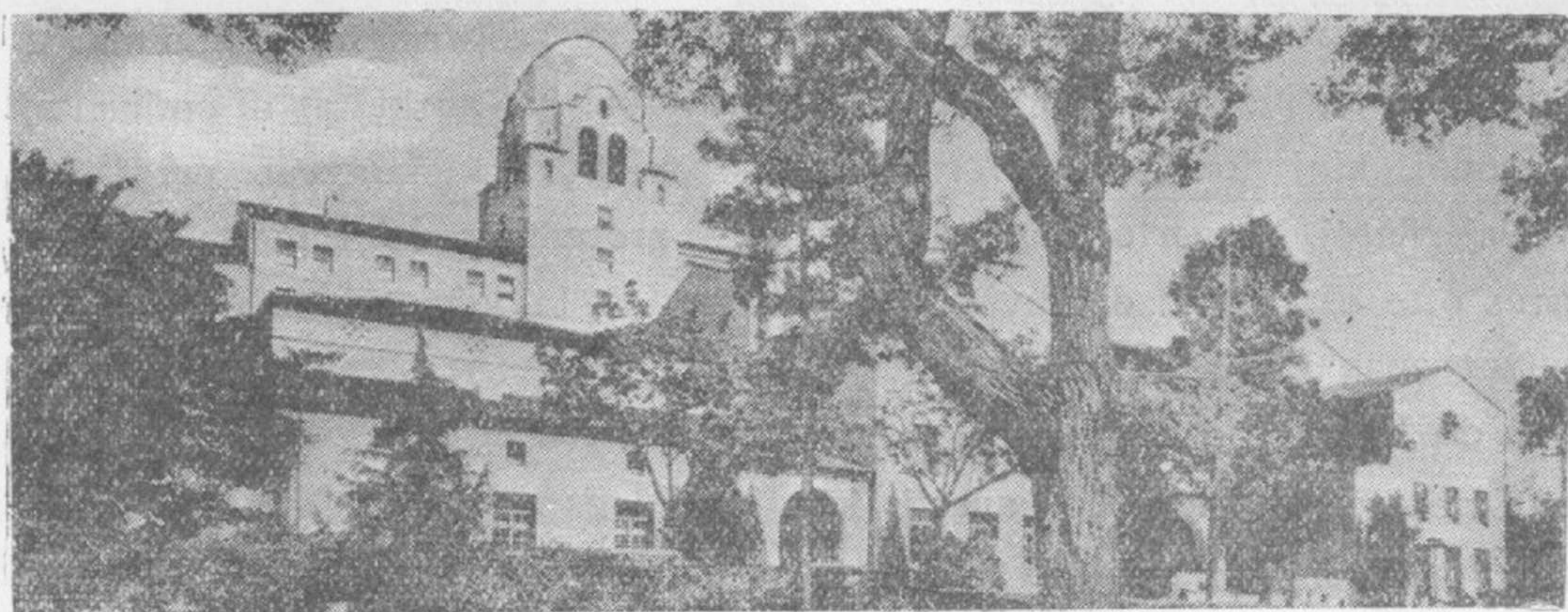
La ideo por "Internacia Domo" estis elvokita antaŭ ĉirkaŭ tridek jaroj de S-ro Harry Edmonds en New York. Multaj legantoj certe memoras, ke S-ro Edmonds havas profundan intereson pri la problemo de internaciaj lingvoj, estante direktoro de IALA (The International Auxiliary Language Association—Asocio de Internacia Helpa Lingvo), kaj faris mallongan viziton al Japanujo lastan jaron por helpi la japanan projekton konstrui similan "Internacian Domon" en Tokyo.

Sonorilturo de la Universitato de California

Revenvoje de Japanujo al New York li pasigis kelkajn tagojn kun ni en Berkeley; tiam mi persone aŭdis de li interesan epizodon pri la motivo iniciati la entreprenon de Internacia Domo.

Iun aŭtunan tagon S-ro Edmonds estis rapide paŝanta al la biblioteko de Columbia Universitato' survoje li renkontis ĉinan studenton, al kiu li amike diris, "Bonan tagon". La ĉina studento kun surprizo haltigis sian paŝon kaj rigardis lin momente. "Neniu loĝanto en New York alparolis min ĝis hodiaŭ", li diris, "kvankam mi estas ĉi-tie jam tri semajnojn."

S-ro Edmonds ne povis forgesi la tiam diritajn vortojn. kaj kiam li revenis hejmen li demandis al si mem refoje kaj refoje:. Kiom da

Internacia Domo en Berkeley

studentoj vivas same kiel tiu ĉina knabo? Kiom da fremduloj trovas New York-n terure soleca loko? Ĉu ili ne ricevas maldolĉan impreson, dum tiuj devas iri sian landon kun plezuraj rememoroj kaj alta ŝato al la lando, kiun ili preferis veni por tie studi.

Baldaŭ li planis ion por tiaj studentoj el fremdlandoj. Helpate de S-ino Edmonds, li komencis inviti ĉiudimanĉe grupon da studentoj kune pasigi vesperon ĉe ilia hejmo. Post vespermanĝo ĉirkaŭante fajrejon, junaj studentoj, kvazaŭ gefratoj, amike interparolis, kaj kune ludis forgesante la paŝon de tempo. Nenia tradicia antaŭjuĝo trudis sin en la grupon. Finfine studentoj mem treege ekdeziris havi sian propran domon, kie ili povas ne nur kunmanĝi sed ankaŭ kunvivi. Tiu ĝojinda deziro instigis S-ron Edmonds organizi Klubon de Internaciaj Studentoj, kio tiel profunde interesis S-ron Rockefeller, ke li volonte donacis konstantan loĝejon por la Klubo. En 1924 la nova konstruaĵo en New York estis malfermita kiel la unua Internacia Domo en Usono kun multe da intereso kaj atento de eminentuloj. La sukceso de tiu kuraĝa entrepreno kondukis konstrui sinsekve du Domojn sub la sama administrado, Rockefeller Fonduso.

Ĉiu Internacia Domo povas akomodiĝi al preskaŭ 500 universitataj studentoj, kiuj reprezentas pli ol kvindek naciojn. Tamen ĉiam ĉirkaŭ duono de loĝantoj estas usonanoj, por ke fremdlandaj studentoj havu per ili sufiĉe da kono kaj kompreno por usonaj manieroj, opinioj, ktp. La celo de la Domo—plibonigo de sociaj, intelektaj, spiritaj kaj fizikaj kondiĉoj de gestudentoj tute sen antaŭjuĝo pro religio, nacieco, genteco, koloro—ŝajnis tro idealista. Tamen la fakto aktuale pruvis eblecon de la alta celo. Sub la sama tegmento pace loĝas anoj el plej diversaj landoj, kaj ĉiu ĝuas amikan atomosferon de la Domo.

Inter variaj programoj, oni havas komunan vespermanĝon ĉiudimanĉe en aŭditorio, kiel la plej malnovan agmanieron, kaj aŭskultas al eminentaj personoj, kiuj prelegas sub respektivaj temoj. Studokunveno pri internaciaj rilatoj, koncerto, ekspozicio de arto, prezentado de dramo kaj ceteraj estas ofte okazigataj de diversaj komitatoj de la loĝantoj. Mahometanoj partoprenas en Kristnaska festeno; angloj helpas je preparo por festi la 4-an de Julio. Ĉinoj kaj japanoj sincere pripaloras pri la estonta kunlaboro en Oriento. Mi mem tion spertis kun ĉinaj loĝantoj ĉe la Domo. Precipe unu fraŭlinon el ili mi fiere diras unu el miaj plej karaj amikinoj. Ŝia memoro vivas freŝe eĉ nun en mia koro.

La komenco de la rakonteto returnas al la frua somero de la lasta jaro. Tuj post kiam mi fariĝis loĝanto de la Domo, teokunveno de la profesoroj de la Universitato estis okazigata ĉe la Faka Klubo. La direktoro de la Domo, S-ro Blaisdell diris al mi, "Mi volas inviti vin kaj ĉinan fraŭlinon al la teokunveno. Ŝi estas el Shanghai kaj specialigas al si fizikon ĉe la Universitato". Studento de fiziko—ho, tio sonoris iom terure, tio estas malproksima ekzisto de mi. Senkaŭze mi imagis fraŭlinon tre seriozmienan, eble kun okulvitroj.

La promesita tago venis. S-ro Blaisdell konatigis la fizikstudentinon al mi. Ŝi nomiĝas Chien-Shiung Wu. Unuavide mi trovis mian antaŭimagon tute erara. Estis nature ke ŝia inteligenteco kaj sincereco brilas, sed ŝi havas ankaŭ alian neatenditan flankon—ŝi estas ĝentila kaj ĉarma fraŭlino. Plezuran tempon ni havis ĉe la teokunveno, kaj kune revenis hejmen. Per tiu okazo ŝi kaj mi fariĝis pli kaj pli intimaj. Dank' al la konatiĝo kun ŝi mia intereso al la moderna Ĉinujo duobliĝis. Mi eksciis bonan flankon de ĉinaj virinoj nuntempaj per F-ino Wu, kiu rakontis ankaŭ multajn karakterizajn elementojn de sia kulturo, ekzemple, pri teatraĵo, muziko, danco, ktp. Elkore mi hontis, ke mi pagis tre malmulte da atento al la plej najbara nacio.

S-ro Edmonds kaj F-ino Isobe

Tempo flugis rapide dum ni ĝuis pacan vivon ĉe la Universitato. Meze en la plezuraj tagoj la

Nord-Ĉina Incidento eksplodis. Komence ni ne povis pensi, ke la situacio estis tiel severa. Ĝuste tiam, kiam ni ĉiuj esperplene atendis la venontan aŭtunan lernosezonon, sur la paĝo de usona ĵurnalo aperis foto, kiu sen ia dubo montris la hejman distrikton de F-ino Wu en Shanghai bruligitan per aerobombardo, kaj tio surprizis nin treege. F-ino Wu tuj telegrafe demandis pri la farto de sia familio. Nenia respondo venis; ŝi vane atendis senpacience kaj maltrankvile. Ĉirkaŭ tri monatoj pasis: nenian novaĵon ŝi aŭdis pri la vivo aŭ morto de la amataj familianoj. Finfine ŝi estis devigata forĵeti esperon kaj kredi pri ia tragedio—disiĝon aŭ morton de la familio. Malgraŭ ke ŝi penis ne montri malgajecon antaŭ aliuloj, mi vidis dolorplenan esprimon en ŝia vizaĝo, kiam ŝi estis sola kun mi. Mi ne povis trovi banalajn vortojn konsoli kaj kuraĝigi ŝin; mi nur faris por ŝi ĉion eblan, kion mi povis. Sed ŝi tute ne estis subpremita de tiel malfeliĉa situacio, kaj studis pli diligente.

Meze: F-ino Isobe; Dekstre: F-ino Wu

Antaŭ la Kristnaska libertempo, atendita letero venis al ŝi el Shanghai, kaj ŝi sciiĝis, ke la familio apenaŭ fuĝis danĝeron, kaj nun preskaŭ sekure vivas. Estis vere feliĉo en malfeliĉo. Ankaŭ mi trankviliĝis, kvazaŭ mia familio estus savita. Ofte eksteraj personoj mire rigardis nin ambaŭ amike interparolantajn, dum la ĉinoj kaj la japanoj interbatalas. Usonaj amikinoj eble ne povis kompreni nian intencon. Mi povas diri, ke la incidento kunigis nin pli firme.

Iun matenon—jam al mi estis proksima la tago, en kiu mi devis forlasi Usonon—mi aŭdis ĝentilan frapon ĉe mia pordo. Tio estis F-ino Wu. Ŝi venis al mia ĉambro por danki pro mia amikeco. Ŝi ripete diris, kiel ŝi estis feliĉa konatiĝinte kun mi. Du donacaĵoj estis postlasitaj en mia mano, bela ĉina robo de rozruĝa koloro brodita per bluaj fadenoj kaj korala kolĉeno,kiun ŝi ofte metis ĉirkaŭ la kolo.

Reveninte Japanujon, mi pli ofte pripensas F-inon Chien-Shiung Wu kaj ŝiajn vortojn promesitajn: "En la estonteco ni certe kontribuu iel por starigi plibonajn interrilatojn de niaj hejmlandoj".

D-ro HAZIME ASADA

Malsano kaj morto—Budaismo kaj scienco

Tiu kiu estas serioze malsana, ŝajnas ĝenerale esti proksima al la morto. Tiu kiu estas alte maljuna, ŝajnas esti najbara al la morto. Sed tio estas ne ĉiam vera. Kiel Budao prave diris, la aĝo de mortanto estas ne fiksa, sed tre diversa. Tiu kiu estas plensana kaj forta, povas morti tute ne atendite je akuta infektmalsano, je trafikakcidento, je mortiga vundo en interbatado aŭ en batalejo. Tiu kiu estas malforta kaj ĉiam malsanema, povas sin gardi kaj daŭrigi sian vivon ĝis la altega aĝo. Ŝajnas ekzisti destino. Dum multaj militkamaradoj honore mortas en la batalejo, aliaj triumfas grandioze. Kugloj povas mortpafi ambaŭ najbarajn kamaradojn, dum la meze marŝinta restas sen ia lezo. En trafikakcidento kelkaj povas grave vundiĝi, kaj aliaj restas sen ia vundo. Ja, ŝajnas ekzisti fatalo. Sed Budaismo instruas al ni, ke en ĉio ekzistas kaŭza rilateco. Budaismo neas Kreinton kaj akceptas la regadon de la kaŭza rilateco. Ĉio estas rezultato de ia kaŭzo kaj samtempe kaŭzo de ia rezultontaĵo. La kaŭza rilateco estas tre komplikita: morala, fizika, kemia, fiziologia, socia, meteorologia, k. t. p. k. t. p. Tiu kiu sin tenadas morale justa, povas morti je trafikakcidento pro manko de atentado. Tiu kiu estas maljusta, malmorala, povas prosperi pro sia intelekto, atentemeco, spekulacio. Homo ne vivas sola, sed en socio. Justa homo povas sin trovi en maljusta socio, kaj renverse justa socio povas havi maljustajn homojn. Budao instruis nin ke ni unue klopodu havi kompletan, justan intelekton, due ni klopodu obei leĝojn naturajn kaj sociajn, kaj fine trie ni klopodu havi pacon en socio. Li instruis ke nenio estas fiksa, aŭ ĉio estas malfiksa. Moderna scienco tute ne kontraŭstaras al Budaismo. Ni ricevas ĉiam la rezultaton de nia kaŭziga klopodo. Ni devas unue studi ĉion, precipe, koncerne de nia fako kaj de nia socia vivo. Ni devas klopodi scii ĉion necesan kaj plibonigi nin mem kaj nian socion kiel eble. Nia vivo estas ne longa. Sed nia senĉesa klopodo por la feliĉo de socio kaj la sufiĉa aplikado de nia talento kaj kono al ia plibonigo aŭ eltrovo de io rezultos iel, la merito restados por eterne. Estas multaj, kiuj ne indas, kaj posedas feliĉon laŭŝajnan kaj riĉon. Se oni rigardus tiajn kerlojn, oni estus ĵaluzema, kolerema, plendplena, melankolia, malkuraĝa ktp. Se oni rigardus firmamenton, stelaron, sunon, lunon, profundan koron de homaro morala kaj justa, do oni sentus ke vero ekzistas en la universo, kaj ke oni devas klopodi kaj laboradi pro kaj por la vero. Laŭleĝe, juste, prave ni klopodu kaj laboradu, ni estos ĉiam feliĉaj kaj esperantaj, se nek riĉaj, nek altrangaj

akuta 激しい	lezo 傷害	meteorologia 氣象學的
infektmalsano 傳染病	kaŭza rilateco 因果關係	spekulacio 投機
trafikakcidento 交通事故	fiziologia 生理的	aplikado 利用 kerlo 惡人
militkamarado 戰友	patologia 病理學的	firmamento 蒼穹

岡 本 好 次

Vorto, finiĝo 等

ザメンホフ文法術語研究 1

本誌7-8月號にザメンホフ文法序說を書いたが，今度はザメンホフの使用した文法術語(gramatikaj terminoj)を研究してみよう。これはザメンホフ文法研究上に一つの重要な資料を提供するものといつてよい。(尤も文法序說の時のべた如くザメンホフがエス文法を說明した際は主として既存のヨーロツパ語の文法を基準にして說明してゐるがザメンホフが本當にさういつた便宜主義をすて全く自由の立場で獨自のエス文法をうちたてるとすれば文法術語ももつとちがつたものとなつたと考へられるが今はさういつた資料が全然ないのだからやむえない。)

而して今こゝに紹介しようといふのはザメンホフの使用した全部の資料によつたのでない。それは筆者の多忙の爲材料について調査の時間がなかつたからである。この點豫め御諒恕をお願ひする。

今紹介しようとする文法術語は Fundamento de Esperanto (1918年刊第五版，文法，Ekzercaro, Universala Vortaro の三部が各別の頁付になつてゐるものによつた), Fundamenta Krestomatio (1927年刊第十一版による), Lingvaj Respondoj (Plena Kolekto: 1936 年刊第三版による)からひろつたものを整理したものである。

以下 F, FK, LR と略稱する。尙その際示す頁數もすべて手許にある上記の書物によつた。(FK 卷頭の Ekzercoj は，F 中の Ekzercaro 中に含まれてゐるから，この點は FK によらず專ら F によつた)。

まづ所謂エス文法十六ケ條 (これは Plena Gramatiko de Esperanto と銘うつて FK の p. 254-256 に出てゐる。これは所謂エス文法十六ケ條をザメンホフがエス文で書いたものである。これは F の中にはエス文のものはなく，佛英獨露波の五國語で書いたものがある。そして F の方は Fundamenta Gramatiko de la lingvo Esperanto en kvin lingvoj といふ表題になつてゐる。F の序文の中ではザメンホフはこれを La 16-regula gramatiko とよんでゐる。)を基準にして文法術語を研究してみたい。

× × ×

1. Vorto

文法十六ケ條の第十一條に (FK p. 255)

> Vortoj kunmetitaj estas formataj per simpla kunigo de la vortoj (la ĉefa vorto staras en la fino); la gramatikaj finiĝoj estas rigardataj ankaŭ kiel memstaraj vortoj.

といふのがある。卽ちこの規則によるとkunmetita vorto (合成語)を形作るすべての要素はvortoとみるべきで語尾(gramatika finiĝo)も獨立の (memstara) vorto とみるべきであることとなる。卽ち語根も語尾も接頭字も接尾字もすべて vorto であるといふのである。ザメンホフの考へは常にかうであつた。この事はどこでもいつてゐる。

例へば Ekzercaro §27 の中でも

> Vortoj kunmetitaj estas kreataj per simpla kunligado de vortoj; oni prenas ordinare la purajn radikojn, sed, se la bonsoneco aŭ la klareco postulas, oni povas ankaŭ preni la tutan vorton, t. e. la radikon kune kun ĝia gramatika finiĝo.

といつてゐる。

尤もこの文の後半の中では tuta vorto と稱して語根+語尾を一つの vorto といつてゐる。又上の kunmetita vorto の vorto といふ語も合成した一つの vorto といふ意味に用ひてゐる。だからザメンホフの考へでは合成された語も語根+語尾からなる語も vorto で

あるし，又それらの vorto を形成してゐる語根，語尾，接字等をも一つ一つ vorto とよばうといふのである。

又別の例をとれば LR p. 79 に

...(uzi tiun saman formon por finiĝo gramatika aŭ sufikso kaj por sendependa vorto ni ne povis, ĉar laŭ la konstruo de nia lingvo [pro la senlerna uzebleco de a vortaro] la finiĝoj kaj sufiksoj estas sendependaj vortoj).

とある。更に別の例をとれば FK 中の El la Unua Libro de la lingvo Esperanto (p. 241–253) といふ論文の中でも p. 248 に

Mi aranĝis plenan dismembrigon de la ideoj en memstarajn vortojn, tiel ke la tuta lingvo, anstataŭ vortoj en diversaj gramatikaj formoj, konsistas sole nur el senŝanĝaj vortoj ... Kaj la diversaj formoj gramatikaj, la reciprokaj rilatoj inter la vortoj k. t. p. estas esprimataj per la kunigo de senŝanĝaj vortoj .... Tiel ekzemple la devenon de la vorto "fratino", kiu en efektiveco konsistas el tri vortoj: frat, in, o .... En tia maniero la dismembriĝo de la lingvo neniom embarasas la lernanton; li eĉ ne suspektas, ke tio, kion li nomas finiĝo aŭ prefikso aŭ sufikso, estas tute memstara vorto, kiu ĉiam konservas egalan signifon, tute egale, ĉu ĝi estos uzata en la fino aŭ en la komenco de alia vorto aŭ memstare, ke ĉiu vorto kun egala rajto povas esti uzata kiel vorto radika aŭ kiel gramatika parteto ...

こゝに云ふ所はつまり歐洲語は大體語根が文法的の變化をうけて意味が變化（このことを上では vortoj en diversaj gramatikaj formoj といつたもの）する（例へば英語などで mi, mia, min は I my me となり，skribi, skribis, skribita が write, wrote, written となつたりすること）のにエス語では語根に他の一定不變の意味をもつた語尾や接字が附加されるのみである。それでこれらを senŝanĝaj vortoj とよんだのである。ザメンホフは，この點をエス語の特徴として强調してゐる。そしてこれは他のヨーロッパの言語と大變ちがつてゐるといふことをのべてゐる。即ち FK p. 248 で

...Sed ĉar simila konstruo de lingvo estas tute fremda por la Eŭropaj popoloj kaj alkutimiĝi al ĝi estus por ili afero malfacila, tial mi tute alkonformigis tiun ĉi dismembriĝon de la lingvo al la spirito de la lingvoj Eŭropaj, tiel ke se iu ...

とのべてゐるのを見てもわかる。

尙本論にもどつて語尾も vorto と見るといふザメンホフの考へは FK 中の論文 Esenco kaj estonteco de la ideo de lingvo internacia (p. 268–316) の中のでも（これをザメンホフが書いたことは LR で明か）のべてゐる。例へば

Dume lingvo arta anstataŭ tiu ĉi tuta ĥaoso, ..., donas al vi sole nur 6 vortetojn "i, as, is, os, us, u" ...

之を要するにザメンホフは語根も語尾も接字もすべて獨立の vorto とよび又一方普通に我々が vorto とよぶものも vorto とよんでゐる。つまり vorto といふ語を二樣の意味に用ひてゐる。

文法學上 vorto の定義といふものはさう簡單ではない。このことは Kalocsay - Waringhien の Plena Gramatiko の中でも（§151）

Nenio estas pli malfacila, ol difini la elementon de ĉiu ajn frazo : la vorton.

とのべ次に强いて云へば o, as も vortoj といへようが j, n, es (kies 等の中の）は vortoj と云へないといつてゐる。

筆者は獨立して普通の frazo の中で用ひられるもののみを vorto とよび語尾や接頭字や接尾字等は vorto とよばず vortero 又は vortelemento とでもよぶ方がよいと思つてゐる。しかしこれについてはこゝで評論しない。この vortelemento をザメンホフも時に

は vortoparteto (FK p. 293) といふ語を用ひてよんでゐる場合もある。

2. fremda vorto

外來語といふ意味に fremda vorto といふ語を用ひることは fremda といふ語の用法としては幾分ちがつてゐる樣に思はれる。ドイツ語では外來語を Fremdwort とよぶがエス語の fremda vorto といふよび方も大體このドイツ語をまねて fremda vorto とよぶものと思つてよいだらう。

十六ヶ條文法の第十五條を見ると

La tiel nomataj vortoj *fremdaj*, t. e. tiuj, kiujn la plimulto de la lingvoj prenis el unu fonto, estas uzataj en la lingvo Esperanto sen ŝanĝo, ricevante nur la ortografion de tiu ĉi lingvo: ...

とのべてゐる。この際 fremda だけ特に斜體で示してゐる。

ザメンホフは外來語を fremda vorto とよぶ時は常に fremda を citsignoj でかこんだり斜體にしたりして區別してゐる。これらの例を LR, FK (F になく) でもとめてみると一寸氣付いただけでも

LR p. 24 la pseŭdosufiksaj vortoj «fremdaj»

LR p. 34 vortoj «fremdaj»

FK p. 247 la tiel nomataj «fremdaj vortoj»

FK p. 252 vortoj «fremdaj»

FK p. 253 ... la tiel nomatajn «fremdajn»...

FK p. 304 vortoj «fremdaj»

FK p. 311 vortoj tiel nomataj «fremdaj»

と七ヶほどある。

3. finiĝo

日本語で語尾とよんでゐる術語をザメンホフは finiĝo とよんでゐる。

十六ヶ條の文法中の finiĝo といふ語を調べてみると

La substantivoj havas la finiĝon o. Por la formado de la multenombro oni aldonas la finiĝon j. Kazoj ekzistas nur du: nominativo kaj akuzativo; la lasta estas ricevata el la nominativo per la aldono de la finiĝo n. (以上第二條)

...Por la signado de numeraloj ordaj oni aldonas la finiĝon de la adjektivo; ... (以上第四條)。

...la pronomoj posedaj estas formataj per la aldono de la finiĝo adjektiva... (以上第五條)。

...la tempo estanta akceptas la finiĝon -as; la tempo estinta -is; ... (以上第六條)。

...la gramatikaj finiĝoj estas rigardataj ankaŭ kiel memstaraj vortoj. (以上第十一條)。

Por montri direkton, la vortoj ricevas la finiĝon de la akuzativo. (第十三條)。

等がある。卽ち名詞の語尾 o も複數の語尾 j も目的格の語尾 n も動詞の語尾 as, is 等も finiĝo とよばれてゐる。

上の文中では形容詞の語尾は finiĝo de adjektivo 及び finiĝo adjektiva とよばれ又目的格の語尾は finiĝo de akuzativo とよばれてゐる。又これらを總稱して gramatikaj finiĝoj とよんでゐる。(Ekzercaro の §27 にも §30 にも LR p. 79 にも gramatikaj finiĝoj といふ語が用ひられてゐる)。

名詞の語尾といふのを LR p. 29 では substantiva finiĝo とよび, 動詞の語尾 as, is 等を LR p. 70 には verbaj finiĝoj とよんでゐる。(FK p. 290 ではこれらをたゞ finiĝoj とよんでゐる)。

この語尾の意に finiĝo を用ひず fino といふのを用ひたのが Ekzercaro に一ヶ所ある。それは §28 に

...Ekzemple: por esprimi direkton, ni aldonas al la vorto la finon „n"; sekve: tie (=en tiu loko), tien (=al tiu loko); tiel same ni ankaŭ diras: ...en tiaj okazoj ni uzus la finiĝon „n" tute egale ĉu ia prepozicio starus aŭ ne.

伊藤巳酉三

目覺ましい

◁和文エス譯講評・8▷

> 問題 A. この數年間に於ける有機化學の進歩は實に目覺ましいものがあり，自然の秘密は次々と姿を消しつヽある。

本題は容易で一般に成績良好であつた。

「この數年間に於る」は en ĉi tiuj kelkaj jaroj でよい。en を dum としてもよい。en とすれば「この數年間の中に遂げられれた進歩」となり，dum にすれば「この數年を要して遂げられた進歩」となる。「有機化學」は organika kemio である。昔は ĥemio が多かつたが今では大部分の人が kemio を用ひてゐる。「實に」は tre 或は ja とすればよい。efektive とした方があつたが，これは reale 又は fakte と同じである。又 en efektiveco と同じく用ひられる。例へば Mi vidis ĝin efektive. Efektive tio ne estas afero facila.「目覺ましい」に對しては rimarkinda, mirinda, okulfrapanta 等の譯があつたが，何れも悪くない。唯 rimarkinda は「顯著な」で目覺ましいとまではゆかないやうだ。okulfrapanta は Ŝia beleco estas okulfrapanta. の様な場合はよいが，此處では okul- は邪魔になる。單に frapanta の方がよいだらう。次に mirinda は最近 Heroldo de Esp. 誌上に投書があり，miri は自動詞であるから受身の ind は不合理であつて miriga とすべきであると述べてゐたが，Plena Vortaro によると miri は他動詞としても用ひられるとある。卽ち miri pri io 又は miri ion である。實際問題として mirinda といふ語は La Tagiĝo 中にも mirinda donaco ĉiela とある通り古くから用ひられてゐるが，miri pri io といふ用法が普通で miri ion は稀である。同様の語に ridi があり Plena Vortaro では自動詞となつてゐるが，ridinda が用ひられてゐる。この點 P. V. は不徹底ではつきりしないが，一般の用法からは miri は自動詞であるが，慣用 mirinda を正當にすればこの場合に限り miri は他動詞として働くものと考へられる。admirinda ならば文句はない。「次々に」は unu post alia でよい。「姿を消す」は malaperi, malaperigi sin, esti malkovrata, perdiĝi 等があつたが，malaperi がよい。esti malkovrata でもよいが，malaperigi sin は祕密が自然になくなる様で工合が

とでゐる。一つの文の中で初に fino とよび後には finiĝo とよんでゐる。

かくザメンホフは語尾の意に專ら finiĝo (←fin'iĝ'o) といふ語を用ひてゐるがこの術語はあまり感心しないといふので前々から finaĵo (←fin'aĵ'o) といふ語を用ひる文法學者も相當あつたが最近は特に finaĵo を用ひる人が多くなつた。そんなわけでか SAT 版の Plena Vortaro de Esperanto (Grosjean-Maupin, Esselin, Grenkamp, Waringhien 共著)は第一版にも第二版にも finiĝo といふ語がなく finaĵo に文法術語として語尾の意味のあることを說明してゐる。卽ちこの辭典の編者達も finiĝo よりも finaĵo の方がよいと考へわざとかうしたのだと思はれる。

尙相關詞の語尾類似のものについてはザメンホフは LR p. 63-64 で次の如くのべてゐる。

悪い。perdiĝi も同様。尙原文には祕密とあるので sekreto でもよいが，misetroの方が適當である。卽ち「自然の神祕」の方が適切であつた。

譯例

1. La progreso de la organika kemio en la lastaj kelkaj jaroj estas ja rimarkinda kaj la misteroj de la naturo malaperigas sin unu post alia. (ミノル)

2. La progreso de la organika kemio en tiu ĉi kelkaj jaroj estas tute okulfrapanta, kaj sekretoj de la naturo nun malaperas unu post la alia. (*O-h*)

何れも大體良い譯であるが，惜しい所で申分のないまでには至らなかつた。1 では malaperigas sin を estas malaperantaj として頂きたかつた。2 では tute が少し氣にかゝる。treege とすればよくなる。

3. La progreso de organika kemio en ĉi kelkaj jaroj estas rimarkinda kaj sekreto de naturo iom post iom perdiĝas. (*M. Inaba*)

ĉi をこの様に單獨に用ひることは屢々あつて，ĉi-jara, ĉi ĉio, ĉi kune 等の例があるが，本譯例の様な例はあまり見ないし，感じが良くない。iom post iom は「少し宛」，「徐々に」で，「次々に」とは少し違ふ。

4. Dum pasintaj kelkaj jaroj la progreso de organika ĥemio vere estis tiel glore, ke la sekretoj de naturo malaperigis unu post alia. (*Hoajaan*)

和エス辭典に目覺ましいの譯として glora もあるが，glora は「天晴れな，名譽ある」の意味である。又主語は progreso であるから glore と副詞にしてはならない。malaperigis は estas malaperantaj とすべきもの。

5. Dum la lastaj kelkaj jaroj, la progreso de organika ĥemio vidiĝas vere rimarkinde. la sekretoj de l' naturo malaperadas unu post alia. (*Kato*)

vidiĝas vere rimarkinde は直譯に過ぎる。「實に」は「本當に」の意味でなくて「非常に」の意味であるから vere は不適當。vidiĝas rimarkinde は「はつきりと見える」の意味になる。

6. En la lastaj kelkaj jaroj, la progreso de organika kemio estas tiel rimarkinda, ke la sekretoj de la naturo degelas kun sia figuroj unu post alia. (二倉平治)

degeli は氷が融けて水になることで，少し宛段々に消えてなくなるの意味に用ひられる。kun siaj figuroj は全然不要である。

7. La organika kemio dum tiu ĉi kelkaj jaroj montras tre admirindan progreson kaj mistero de la naturo estas esplorata unu post alia. (島崎敏一)

Ĉiuj vortoj de la "interrilata tabelo" konsistas el du partoj: a) radiko, b) karakteriza finiĝo (ekzemple ki-al, ki-o, neni-u, neni-a k. t. p.). Ĉar pro diversaj kaŭzoj, pri kiuj mi ne povas nun paroli detale, la karakterizaj finiĝoj de la diritaj vortoj ne povis esti fiksitaj kiel finiĝoj *sendependaj* kaj *ĝeneralaj* (ekzemple mi estis devigita preni la finiĝojn "e" kaj "u", kiuj kiel sendependaj finiĝoj havis jam alian sencon), tial mi devis alkroĉi ilin *nedisigeble* al la radiko.

卽ち相關詞の語尾は特に他の語尾と區別し不可分（nedisigebla）のもの故 karakteriza finiĝo とよび可分（disigebla）であり自由に驅使される語尾を sendependa kaj ĝenerala finiĝo とよんでゐる。

他にも澤山あつたが tiu は tiuj としなければならない。misteroj と複數にした方がよい。esplori は「研究する，調査する」の意味で，esplorado が完成すれば姿を消すことになる。

8. Dum la lastaj kelkaj jaroj organika kemio faris rimarkindegan progreson, kaj, la sekretoj de naturo nun malaperas unu post alia. (*H. K.*)

殆んど申分ない出來である。

9. En tiuj ĉi kelkaj jaroj organika kemio tre rimarkinde progresis kaj misteroj de naturo estas malkaŝata unu post alia. (*Ĉevalisto*)

malkaŝataj とすべきであるが, malkaŝi はこの様な mistero もあることを明らかにするといふ意味になる。

La progreso de la organika kemio en ĉi tiuj kelkaj jaroj estas ja treege admirinda, kaj la misteroj de la naturo estas malaperantaj unu post alia.

問題 B. 輸入制限から我々の知り得たことは從來輸入してゐたものの多くは國產品で代用され得るといふ事である。

本題も難しいものではなかつたが應募した方に初步の人が多かつた爲か成績はあまりよくなかつた。

「輸入制限」は limigo de importo である。輸入を制限することであるから importa limigo としてはならない。kontrolo は「統制，調整」である。「知る」は ekscii がよい。scii は知つてゐるといふ狀態を示す。「從來」は ĝis nun.「輸入してゐたもの」は輸入されてゐた物で importaĵo 又は aĵoj, kiuj estis importataj である。aĵoj imporataj は現に輸入されつゝある物, aĵoj importitaj は輸入された物で何れも不充分である。

「國產品」は enlandaj produktaĵoj 或は enlandaj materialoj としてもよからう。「代用する」は anstataŭigi である。substitui も同樣の意味であるが成可く平易な語を用ひた方がよいと思ふ。

譯例

1. Ni povis scii per la limigo de importado ke ni povas anstataŭigi la plejparton de la ĝisnunaj importaĵoj per la enlandaj produktaĵoj. (*Maeda Teiĵi*)

エス文としては上出來であるが, scii を ekscii とすることと, plejparto は大部分であつて少し原文と異る。又 per も考へ方によつてはよいのであるが此處では「輸入制限から」をそのまゝ de la limigo de importado とした方がよいと思ふ。

2. Tion, kion ni eksciis de la importlimigo, estas ke ni povas anstataŭigi plimulton de la ĝis nun importitaj objektoj per enlandaj produktaĵoj. (*Me*)

objekto は物體である。其他は大體よろしい。大部分の人は plejparto 又は plejmulto とせられたが，原文では必ずしも大多數とは限らず multaj el 又は plimulto といふ所であらう。

3. Tra kontrolo de importado ni trovas ke ni povas uzi enlandajn produktaĵojn anstataŭ plejmulte da ĝisnunaj importadaĵoj. (*Y. S.*)

importadaĵoj の -ad- は不要。原文の受身の形を避けて容易な形を採つてある。意味は同じであるが，感じが異る。

4. La limigo de la importado instruis nin, ke la plejparton de la importaĵoj ĝisnunaj povas oni anstataŭigi per la enlandaj produktaĵoj.
（綠星子）

誤りではないが oni povas とした方がよい。povas を前に置く程の理由はない。其他はよろしい。

5. Kio ni konis pro importkontrolado estas la fakto, ke la multaj el ĝis nun importataj produktaĵoj estas anstataŭigeblaj per la enlandaj.
(*T. Okito*)

Kio は Kion (Tio, kion) とすべきである。pro は他にも數例あつたが制限が原因で知り得たの意である。その樣に解しても誤りでないかも知れないが，de を用ひて制限から直接にといふ意味を表した方が強く響く。koni は ekkoni とする。

6. Tio, kion ni povis scii de la limigo de importado, gis nun plej multe da materioj importitaj estas substituiĝi per la enlandaj produktaĵoj.（岩名）

gis は ĝis の誤り。ĝis nun の位置は importitaj を修飾するのであるからその前に置くべきである。materio は物質である。materialo の方がよい。substituiĝi は substituebla である。

7. Ni sciis dank' al limigo de importado, ke ni povas anstataŭigi plejparte enlandajn fabrikaĵojn je tiuj ĝisnun-importitaj. (*OHAK*)

dank' al この場合によく適しててゐる。anstataŭigi 以下は反對の結果となつてゐる。ĝisnun-importitatajn fabrikaĵojn je tiuj enlandaj とすべきものであつた。尙輸入品と國產品は主として原料であるから fabrikaĵo は當らない。ĝisnun- と streketo で連結することは不必要である。

8. La scio kion ni akiris kaŭze de la limigo de importado estas, ke multe da enportaĵo ĝisnuna povas esti anstataŭata per enlandaj produktaĵoj. (*J. Asai*)

kaŭze de は pro と同じである。enportaĵo は此處では輸入品の意味と解せられるが，一般には單に持込んだ物である。enportaĵo el eksterlando=imortaĵo. anstataŭi は「……に取つて代る」であつて，能動文とすれば enlandaj produktaĵoj povas anstataŭi multe da enportaĵo となるのであるから，之を受動とすれば anstataŭata de enlandaj produktaĵoj になる。尙 multe da は multa と同じ(違ふ場合もあるが)で「……の中の多く」の意味にはならない。

Kion ni povis ekscii de la limigo de importo, estas, ke plimultaj el la ĝisnunaj importaĵoj estas anstataŭigeblaj per enlandaj produktaĵoj.

Kion ni povis sciiĝi de la importlimigo, estas tio, ke multaj el la materialoj, kiuj estis ĝis nun importataj, povas esti anstataŭataj de la enlandaj produktaĵoj.

（成績發表と新課題は p. 35 に）

小坂狷二

前置詞略解

—35

XX　SUR（其三）

3【面上動作】『物の面上で或る事がなされる，物の上へ或動作を及ぼす』も表面接觸の一變化で **sur**.

Skribi, desegni, presi sur papero. 紙に書く，畫く，印刷する。

Ne **pentru** diablon **sur** la muro. 壁上に悪魔を繪がくな（繪がくと出て來るぞ：噂をすれば影）〔諺〕。

Gravuri sur ligno. 木に彫刻。

La knabo **faris inkmakulon sur** la tablotuko. 卓布の上へインキのしみをつけた。

La rakonto **faris sur** ambaŭ infanoj tre profundan **impreson**. その物語は子供兩人の心に深い印象を與へた。

Nenia medikamento **faras sur** li(n) **efikon**. どんな藥も彼には効かぬ。

〔註〕『彼のからだの上に及ぼす』氣持で sur li*n* と目的格にしてもよい。

Ĉu tertremo **havas ian influon sur** la vetero(n)? 地震は天候に影響があるものかしら。

Verda stelo **sur** blanka **fono**. 白地に綠星。

Ruĝaj florajoj faras bonan **efekton sur** verda subaĵo. 赤い花形は綠の下地によくうつる（好効果）。

Sur lia **vizaĝo** mi vidis ĝojan rideton. 彼の顔にうれしさうな微笑が見られた。

〔比較〕Li havis vinagron *en la mieno*. （顔色に酢を持つ，とは）澁い顔付をした。『面上』は sur la vizaĝo; mieno は面上に表はれる『顔付，面相』依てその『中に』表はれる變化には en.

Oni povis **vidi sur** la pastro (=sur lia vizaĝo), ke la afero estas por li tre serioza. 牧師さんの顔色でみると事件は彼にとつて中々ゆゆしい問題であることがわかつた。

La pekoj de la patro estas **punata sur** la filoj kaj nepoj. 親の因果が子に（子孫の身の上に）報い。

Neniam pro la krimoj de la patroj la dioj faras **venĝon sur** la filo. 祖先の罪のせいで神々が子に報復されることはない。

Ho ve! **Li portas sur** si eterne la koleron de la dioj. 憐むべし彼は神々の怒を永久に身に擔ふてゐる。

La **beno** de Dio estu ĉiam **sur** via familio! 神の庇護が貴家の（身の）上に在らむことを。

Vi **havas** ankoraŭ grandajn **devojn (taskojn) sur** vi. お前はまだ大きな義務（仕事）を擔ふてゐる。

Ŝi **elverŝis sur** la servistino*n* sian koleron. 下女に怒をあびせた。

Tre penajn laborojn li kruele **metis sur** ili*n*. つらい勞働を慘酷にも彼等に負はせた。

Mi **prenos sur** mi*n* la taskon. 僕が仕事を引き受けやう。

〔比較〕 Li *prenis sur sin* la figuron (*aŭ* formon) de almozulo. 乞食の姿に身をやつした。(1 (c) の sur の變形)。

Li **fiksis sur** la bildo ardantajn **okulojn** (*aŭ* ardantan **rigardon**). その繪を燃える樣な目でぢつと見つめてゐた (繪の上に目を止める)。

Ŝi **ĵetis** (*aŭ* **direktis**) **rigardon sur** la mizeran figuron de la envenínto. はいつて來た人のみすぼらしい姿に一瞥を與へた。

Li *rigardas* supren *al* la ĉielo. 仰いで天を望む。

Li staras supre sur la monto kaj **rigardas** malsupren **sur** la kampo*n*. 山の高い處に立つて野を見下ろし(見渡し)てゐる。

La suno **lumas** egale **sur** bonuloj*n* kaj malbonuloj*n*. お天道樣は善人にも惡人にも光をなげて照す。

Ili **sin ĵetis sur** mi*n*. 彼等は僕につかみかゝつて來た。

〔註〕『私のからだの上へ身を投げかけて來る』=襲ひかゝる (atakis min).

Ŝi **ĵetis sin sur** la kolon al sia patrino. 母親の首にとび付いた。

4 (a) 【支持】 表面接觸で支持される意で **sur**.

Li staris **sur unu piedo**. 片足で立つてゐる。

Stari sur la manoj (*aŭ* **sur la kapo**). 逆立ちをする。

Rampi sur la manoj kaj piedoj (*aŭ* **sur la ventro**). 四ン這ひ。

Ho, ŝi nur **sur siaj piedoj** tiel malproksimen venis! (乘物に乘らず) 徒歩だけでこんなに遠くまで來たのだ。

Ni **rajdis sur** ĉevaloj. 馬に乘つてゆく。

Veturi sur paro da kruroj = piediri. 膝栗毛に鞭打つてゆく=歩いてゆく。

Mi devigos lin, ke li **sur genuoj** petu de vi pardonon. 彼に膝つかせて君の恕しを乞はせて見せる。

Ŝi **falis** (*aŭ* **sin ĵetis**, *aŭ* **metis sin**) antaŭ li **sur la genuojn**. 彼女は彼の前にひざまづいた。

Li eniris **sur la pintoj de la piedoj**. 爪先立ちではいつて來た。

La puŝĉaro moviĝadas **sur** unu **rado**. 手押車は一車輪で動きまわる。

Lingvo internacia havas gravan signifon por la scienco, komerco, per unu vorto, **sur ĉiu paŝo**. 國際語は科學商業一言にして言へばあらゆる方面に(どちらへ足をふみ出しても:『踏む』即ち接觸の意味で sur ĉiu paŝo) 重大な意義がある。

Videble ŝi penis venkadi sin mem **sur ĉiu paŝo**. 事毎に自己に勝たうと努めてゐるらしい。

〔比較〕 **ĉe** ĉiu paŝo 一歩一歩, 一歩毎に(一歩するに際し); **per** grandaj paŝoj 大跨で(歩く, 歩き方)。

4 (b)【基礎】 **Sur** は支持の意より『(基礎として其)**の上に**(立つ)』意に用ひられる。

Antaŭ la pordo staris maljuna almozulo, **apogante sin sur** sia lambastono. 戸口の前に老乞食が松葉杖にすがつて立つてゐた。

Li **apogas** (*aŭ* **fondas**) sian argumenton **sur** historia(n) materialismo(n). 彼は議論の根據を唯物史觀に置いてゐる。

La domo estas konstruita **sur** fortika **fundamento**. しつかりした基礎の上に建てられる。

Sur neŭtrala lingva **fundamento** komprenante unu la alian ... 中立語の礎の上に立ちてお互に了解しあひ…

Andreas Müller havis la intencon krei universalan lingvon **fonditan** (*aŭ* **bazitan**) **sur** la ĥina lingvo. A M 氏は支那語を基にした世界語を造ろうと企てた。

Tio montras, ke oni ĉiam ankoraŭ sin movadis **sur** malvera **vojo**. 是によつて觀れば人々はなほ相變らず間違つたやり方をして(途にうごめいて)居たことがわかる。

5【造語】

Suriri la monton 山にのぼる, **sur**flugi sur la tegmenton 飛んで來て屋根に降りる。

Surverŝi akvon sur la floron 花に水をかける。

Surhavi veston 衣物を着て居る, **sur**meti veston 衣物を着る。

Surdorse (=sur la dorso) 仰向いて(ねる), 脊に(擔ふ), **sur**ventre (=sur la ventro) うつ向いて, (**sur**-)genue (=sur la genuoj) 膝まづいて。

Mi donis al li bruan **sur**vangon. ビシリとビンタをくらはした(頰げたをなぐつた)。

Ŝi **sur**provis sian novan veston. 新しい服を袖通しをした。

〔作文練習 XVI〕

1. 兵士は樹へのぼつて行つた。
2. 彼はテッペン迄樹を攀ぢ登つた。
3. 僕は靴下しかはいてゐなかつた。
4. 馬が竿立ちになつて彼は落馬した。
5. 馬でゆくか徒歩で行くか。
6. S 街道の茶屋で待つてゐてくれ。
7. 彼の發明の噂は全世界に聞こえた。
8. 大きな石が井戸の口にのせて塞いである
9. この小說は事實を基にしたものだ。
10. 驚いたのなんのつて，僕は大きな蛇を踏んづけたのさ。
11. 燒串にさした鰻の御馳走が出た。
12. 服はあそこの鈎にかゝつてゐる。
13. 彼はねがへりをうつた。
14. その云ひ方が D 氏に不快に響いたのだ。
15. 口元にかわいゝ笑みを浮べて娘は首をかしげた。
16. 鶴が長い足で池を歩き廻つてゐる。
17. 彼はボロを身にまとつてゐる。
18. 彼は顏(額)をくもらせてゐる。
19. かわいさうにその娘は雪のふる中をはだしで歩き廻はり，足は寒さで紫色になつてゐた。
20. 彼は足がふらついた。
21. 荷物は棒に通してかついで行かう。
22. その戸をあけると直ぐ中庭に出る(廊下に出る)。
23. 會場は銀座通りにあります。
24. 東海道五十三次。
25. 彼は厭世家で物事を悲觀する。
26. 助けを呼ぶ聲が四方に起つた。
27. 仲人の役を引き受けませう。
28. 彼等にはおどしなどはきかぬ。
29. 世界大戰は日本の商業界に影響を與へたことは大である。
30. 僕の意見が大層効いたらしい。

イギリス語國民の首都で

――第30回萬國エスペラント大會狀況――

めづらしくなごやかな大會であつた――というのが，今年の萬國エスペラント大會に對する一般的印象のやうである。

ずゐぶん長いあひだ，毎年の大會にきまつてくりかへされる組織の問題が，今年は影をひそめてしまつた。それだけに，何かものたりないやうな氣がしないでもない。

UEA—IEL の分裂騷ぎも，すでに一段落ついて，おたがひに昂奮から醒め，また，來年度の大會は，UEA の膝もとといつてよいベルンで開かれることに，あらかじめ諒解がついてゐたといふやうなこともあつたりして，自然，すべてが，すらすら運んだと見るべきであらう。

参加者は 30 ケ國から 1602 人。この數を國別にしてあげると，主催國イギリス 1002（うちイングランド人910, スコットランド人 73, ウェルス人 10, アイルランド人 8）につぐのは，巧みな運動方法によつて近年めざましい躍進ぶりを見せてゐるスエェデンの 120。わづか2人の差で，主催國の對岸――エスペラント運動のうへでも大國のフランスの 118。第3位はチェ教授法の本家オランダの 101。そのあとは，ベルギィ 50, 最近1年間にめきめきと運動の盛んになつたノォルウェイと，エスペラント誕生の地ポォランドとの 31 名，中央ヨォロッパに緻密な delegito 網を張るチェコスロヴァキャの30。エスペラントを國情宣傳に活用するイタリアは 23, 遠いアメリカは 20。デンマルク 12, ドイツ人11, スイス 9, フィンランド 6, リトゥヴィア 5, ハンガリア, ブラジル, カナダの各 4. オォストラリア, オォストリア, ブルガリア, エヂプト, イスパニア, ユゥゴォスラヴィアの各 3, ルゥマニアの 2, アルヂェンチン, パレスティナの各 1。今年は，日本人の顔が1人も見えないのはさびしい。支那人も見當らない。去年ワルシャワで，八木博士が副會長となり，これに中原氏，支那の某牧師が人氣の中心となつたに比べ，ロンドンで開かれながら，かういふまはりあはせになつたのは，東洋の非常時を反映して，意味深い。

*

この大會の後援者としては，コンノォト公爵殿下，ロンドン市長，聖パンクラス區市長等が，その名を連ねてゐる。

*

さて，大會は 7 月 31 日（日曜日）に始つた。その前夜に **Interkonatiĝa vespero** が持たれてゐる。

Estas diable varme――大會第２日８月１日の「イィヴニング・ニュゥス」の標題。ロンドン中の街の新聞賣場には，この標題を書いたポスタァが見られた。このほか，この大會について，ロンドンの各新聞は大々的に報道。

ラヂオ――1. ロンドン・ラヂォ會社は，大會第１日の前夜エスペラントの會話を放送。2. パリ FTT 局は開會式の一部を錄音，翌日放送。3. オォストラリア各中央放送局は，メルボルンの同志とバスチャン將軍との國際電話によるエスペラント會話を全國に放送。

驛員のエスペラント――大會舞踏會はロンドンの北部のアレキサンドラ・パレスで開かれ，そこへは特別列車が仕立てられたが，驛の改札掛は "Dekstren!" と道案内してゐた。

開會式。會場は，なだかいドミニョン劇場。まづ，イギリス國歌 "God save the King" の齊唱があつて，國際エスペラント聯盟（IEL）の會長ルイ・バスチャン老將軍の挨拶。彼は，その演說中に，かつての日，ザメンホフが，ケンブリッヂでの大會（1907; 第III回大會）で述べた言葉を思ひだした。"La fakto, ke ni kongresas nun en glora universitata urbo de granda Britujo, havas grandan signifon . . ." そして，いまや，エスペラントの大會は，イギリス語國民の首都ロンドンで

川崎直一

名詞：語源と用法

133 **areometro** 比重計，浮秤。F aréomètre, A areometer, G Aräometer<Gr araios maldensa+metron mezuro. その種類：alkoholometro, densometro, sakarimetro — Wüster, Enciklopedia Vortaro. 岡本和エスは areometro と區別して piknometro 比重壜を enkonduki している，pyknos densa. Areostila 疎柱式の（柱の間隔が柱徑の3倍より大なるもの），areosistila 吹寄柱式の（半直徑置きの2本柱を3直徑半ずつの距離につらねたもの）—Azorin, Universala Terminologio de la Arkitekturo, 1932.

134 **argilo** 陶土，粘土。F, A argile <L argilla<Gr blanka tero. もつとも pura なのが kaolino.

135 **arĝento** 銀。F argent<L argentum<Gr blanka metalo. argentano 洋銀。argirolo コロイド銀。hidrargo 水銀。Argentino アルジェンチン。

136 **ario** 歌詞，歌曲，抒情調。F, A air, G Arie, It aria<L aerius aera. Aero は sono を傳えるからである。獨唱の melodio や，また Lied と同意味でその teksto を意味したが，後 opero, oratorio, kantato などの大組織中の一部分をなすにいたつた。

137 **aristokrato** 貴族，貴族（政治）主義者。F aristocrate, A aristocrat, G Aristokrat<Gr aristos la plej bona+kratos povo.

138 **aristokratio** 貴族政治，貴族社會。F aristocratie, A aristocracy, G Aristokratie. 貴族が政權をにぎる共和的政治の一形式で，monokratio 一人政治，demokratio 民主政治に對する。これの墮落したのが oligarkio 寡頭政治，oligos malmultnombra. 貴族社會は aristokrataro でよい。

139 **aritmetiko** 算術。F arithmétique, A arithmetic, G Arithmetik<L arithmatica<Gr arithmos nombro. logaritmo 對數。aritmogrifo 數なぞ。參照：matematiko.

開かれるのだ。——千數十の angle parolantaj nacianoj が參加してゐる。しかも，會場で聞かれる言葉は，エスペラントだけだ。

バスチャン會長は，大會役員を指名する。議長：フレデリク・ウォドム（British Esperantist 主筆），副議長：ハラルド・チランデル（盲人エスペランチスト雜誌主筆），ヂョオヂ・ブカナン（王立哲學會評議員，BEA——ブリティシ・エスペラント協會副會長），エルネスト・アルシディクン（フランス・エスペラント普及會會長），書記：セシル・ゴォルドスミス（IEL 書記長）。

議長の開會の辭について，聖パンクラス區（大會會場所在地）市長ジョン・スパァニ氏の挨拶。その挨拶の中に，聖パンクラス區市長として，エスペラントに對して役立つことがあれば利用してほしいと云ふ。

ついで各國政府代表者の演說。

まづ，スイス大使パラヴィチニ氏が立つて，來年ベルンで開かれる第31回大會に對する招待の辭を述べる。つぎは，ブラジル政府の代表者。ベルギイ文部省代表としてジェンネン孃。フランス文部省代表としてフレシェ教授。おなじくフランスの遞信大臣代理，スペイン社會教育省の代表，リトヴィア農業省代表。オランダ文部省代表としてイスブリュッケ氏，ノォルウェイ政府代表。

つぎに，ナンセン委員會代表。

IEL 參加の landaj asocioj の代表 14 人。そのうち，最も喝釆を博したのは，世界注視の目標となつてゐる，當時のチェコスロヴァキア國内ドイツ人（すなはち，ズデェテン・ドイツ人）と，スペインとの，それぞれの代表者であつた。

言語委員會の代表者，IEL に參加してゐない國々のエスペランチストの代表者の挨拶がつゞく。

12時45分「エスペェロ」の合唱で，開會式がをはる。

晝餐會。この大會をまへにして，從業員に對しエスペラントの講習會を開いた，ロンドン最大の連鎖食堂リヨンのオクスフォオド・コナァ店の1000人を容れる大食堂で。

午後は，

大會 Diservo. 堂々たる寺院シティ・テムプルで行はれる。

第 II 日——8月1日（月曜日）。10 時から**大會協議會**。バスチャャン IEL 會長は，最初に過去1年のあひだに亡くなつたエスペランチストの名を擧げて一同默禱。さらに，一昨年ドイツを失つたエスペラント運動は，ここにまた，オォストリアを失つたことに言及したが，しかし今日のエスペラント運動はそれらの打擊によつて倒れるには，あまりに大きくなつてゐると述べる。そして，“Unueco estas forto” なることを强調，IEL への積極的參加を希望する。

開會式にまにあはなかつた挨拶が，ここに挾まれる。そのうちには，チェコスロヴァキ

140 **arko** 弓形，アーチ，弓。F arc, A arch<arcus 弓形のもつとも廣い意味を持つもの。これをさらに詳しくして，arĉo 絃樂器の弓，arkaĵo アーチ，arkado アーケード，pafarko 弓，arkuso 數學の孤（arkuso は Wüster にあり）など。

141 **arkado** アーケード。F, A arcade, G Arkade<L arcata—arcus. Arkaĵo sur kolonoj で Esp では一つのものを稱し，それがずつとならぶ場合を arkadaro と Millidge, Wüster, Azorin はしている。Arkadaro は通り拔けることのできる場合と，できずに壁につけられて裝飾用となつている場合とある。商店街を形ずくることあり。

142 **arkaismo** 廢語，古風，古法模倣。F archaisme, A archaism, G Archaismus<Gr arkhe komenco. 初期には tian, kian を tia, kia の目的格以外に tiam, kiam の意味にも使つていた，すなわちこの意味での tian, kian は現在では arkaismo である。ĥino が發音しにくいので，いまでは世界中（中國人自身も）ほとんど ĉino ばかりになつてしまつた。ところが日本のある一部の人々はあくまで ĥino とがんばつている，すなはち彼等は arkaismo をやつているわけ。參照：neologismo 新語。

143 **arkeologo** 考古學者。F archéologue, A archeologist, G Archäologe>Gr arkhe komenco.

144 **arkeologio** 考古學。F archéologie, A archeology, G Archäologie. 文献を資料とする filologio 文献學に對し，物質的遺物を研究する。Modernologio 考現學は日本製で，世界的にはまだ（？）通用しない。

145 **arkipelago** 群島。F archipel, A archipelago, G Archipel<Gr arkhi ĉefa＋pelagos maro. 固有の意味ではギリシヤの多島海すなわち Egea Maro であるが，轉じて一般に群島。

146 **arkitekto** 建築師。F architecte, A architect, G Architekt<Gr arkhi ĉefa＋tekton laboranto 勞働者に指圖する人の意。

147 **arkitekturo** 建築 建築術。F, A architecture, G Architektur.

148 **arkivo** 古文書，古文書保存所。F, A archive, G Archiv<L archivum<Gr arkheion publika oficejo. 用濟みの公文書の集り，およびそれを保存する場所。教會，

都市，個人の文書にも使う。場所は Esp としてはやはり arkivejo のほうがよい。

149 **arlekeno** 道化役の一種。F arlequin, A harlequin, G Harlekin<It arlecchino. イタリーの喜劇中の一役にはじまり，ヨーロッパ全體にひろがつた。例えばイギリスの pantomimo では Pantaluno の娘に Kolumbino があり，Arlekeno がこれに戀するが，娘は Klaŭno が好きとゆうきまりきつた筋で，種々の滑稽やら，akrobata danco などをやる。參照：pulĉinelo 主として人形芝居において。histriono ローマ時代の喜劇役者。

150 **armeo** 軍，陸軍。F armée, A army, G Armee <L armatus armita. Korpuso 軍團（divizio 師團の集り）を數個集めたものを armeo と稱することあり，例：Unua Armeo 第一軍。參照：armaturo 電機子，補强材。armadilo よろいねずみ，alarmi, ĝendarmo.

151 **aromo** 芳香。F arôme, A, G aroma<Gr aroma. 植物性，動物性その他にわたる parfumo と區別するときは，aromo は主として植物性をさす。語源的には fumi するたきものと植物性 spicaĵo との區別であり，aromo が substantivo に使われたのは近世のことであり，Wüster は aromi と動詞語根から aromo を導いている。

152 **arpeĝo** アルペジオ。F arpège, A, G arpeggio< It arpeggio—arpa harpo. Harpo 的に奏すること「或一和音又は其以上の和音の各音を同時でなく或順序によつて急速に恰も harp で奏するが如くするをいふ」島崎，詳解樂語辭典。

153 **arseniko** 砒石。F, A arsenic, G Arsenik<Gr arsenikon forta veneno—arsenikos vira, forta. 砒素は arseno.

154 **arto** 技術，人工，藝術。F, A art<L artis genitivo de ars. ar- ligi であつて，A, G の arm 腕（腕と肩の結合がもとの意），armi（arm を武裝する意がもと），arto, artiko, artikolo, artiklo 中の ar- はこれである。

155 **arterio** 動脈。F artère, A artery, G Arterie< L<Gr airein levi.

156 **artifiko** 詭計，トリック。F, A artifice<L artificium artofaro, ruzo. -fiki は fakto＝faritaĵo の facere fari である。參考：fiki＝sekskuniĝi Kalocsay の用語，trafiko, efiki, Pacifiko, kvalifiki 性質を限定する，資格を

ア大統領代理，イギリス女敎員協會代表，少年團エスペラント聯盟代表等のものがある。

祝辭，祝電披露ののち，ゴォルドスミスが，IEL 書記長として，IEL の事業報告をする。

IEL 參加會員數增加率國際競技に，ノォルウェイは 660% の高率で，賞金 10 ポンドを獲得。——1937 年中に IEL が受取つた通信 7000通，發送したのが 15000 通。——「年鑑」1938 版登載 delegito 數 1319，現在 1400，目標は 2000。ただし，delegito は名まへだけでなく，servo をかならずすること。——大會に關聯して，大會社に對する宣傳の成功＝1. 大百貨店セルフリヂ，2. リヨン食堂の各從業員講習。3. ロンドン・アンド・ノォス・イィスト鐵道がエスペラント版案內を發行。さらにイギリス遞信局がエスペラント文郵便案內を發行。1937上半期の會費納入者 8282 に對し，今年同期には 8776（1937 年末 13487）。

午後は**講演**と**分科會**。1. 幻燈入講演「移る國民」（新リトヴィア）。2. 言語委員會，3. 少年團エスペラント聯盟，4. 全世界エスペランチスト醫師協會（TEKA），5. バハイ敎徒の各會合。第 15 回國際盲人エスペランチスト大會。第31回大會都市ベルンの幻燈講演。

夜はスカラ座で，喜劇 "Eliza Restas" 見物。エスペラント語劇である。——といつても，役者は本職の俳優。

ザクスル嬢の指導によつてエスペラントを學んだのである。

第III日——8月2日(火曜日)。

午前。ちやうどクェェカァ教の「友の會」に出席するためロンドンに來てゐた,往年の萬國エスペラント協會(UEA)の大御所エドモン・プリヴァのひさしぶりの雄辯を聞くための會が,ロンドン大學の大講堂で開かれる。演題は,「エスペラントと世界友好」。

午後。**分科會**。1. IEL 委員會。2.全世界男女教員エスペランチスト協會,3. カトリク教徒,4.「平和と地球」,5. 產業組合員の各會合。

第IV日——8月3日(水曜日)。

遠足の日。

4 班に分れて,第1班は,ストラトフォォド・オン・アヴォンのシェクスピィアの家,ウォァリク市,オクスフォォド市巡遊。第2班は,古戰場へイスチングズ,イィストブルン。第3 班は,なだかい離宮の所在地ウィンザァと,テイムスズ河畔の古宮ハムプタン・コォト。第4班はホィプスネイドの動物園。

第V日——8月4日(木曜日)。

午前。**協議會**。10時10分に開會。しかし,開會と同時に1時間の休會となる。それは——バスチャン將軍は悲痛な面持ちで告げる。

具備せしめる,klasifiki 分類する,gratifiki 心付をやる,pontifiko 大司祭,司教,mistifiki 面白半分に惑わす。

157 **artiko** 關節,有節音,植物の節,機械 建築の接手。F articulation<L articulatio diminutivo de artus, ar- ligi. 參照:artikolo, artiklo. artikuloj 關節動物=artropodoj 節足動物。(例:araneo)+anelidoj 環形動物(例:lumbriko みみず)。Gr arthron artiko, artrito 參照。

158 **artikolo** 冠詞,條項,論說。F, A article, G Artikel <L articulus. arto 參照。冠詞は他の品詞に ligi するもの。本文に ligi する部分とゆうことから轉じて條項,さらに記事,論說と發展した。artiklo 商品の品目も F, A article G Artikel だが,とくにこの意味を區別するためこの形にしたのである。

159 **artilerio** 砲(集合的に稱する=ĉiuspeca kanonaro),砲兵隊 砲術。F artillerie, A artillery, G Artillerie <L articula—ars. 火薬以前にあらゆる ĵetilo 武器の總稱であつた。

160 **artrito** 關節炎。F arthrite, A, G arthritis<Gr arthron artiko, -it 病氣の sufikso. artritismo 關節炎性。artropodoj 節足動物は artiko 參照

161 **aso** 一,エース(トランプの點,サイフロの目)。F as, A ace, G As<L as アス,ローマ時代の貨幣の單位の名。Karto では最高點,サイコロでは最低點,ヨーロッパ大戰では敵の飛行機5臺以上を落した飛行士をそう稱した。

162 **asesoro** 陪席判事。F assesseur, A, G assessor <L alsidanto. Plena Vortaro は Helpa kunsidanto de juĝisto で,これだけでは裁判長と合議する判事であるか,また技術方面のため他から招いて判事を補佐せしめる者か,はつきりわからない。F, A, G では判事補,課稅評價人,行政官補,ギムナジューム教授候補者なんて juĝejo 以外の場合もあり,資格においても alsidi から kunsidi,補助する,見習すると意味が發展してきたのだが,Esp では asesoro は alsidanto という一般的意味のものにしないのがよいのだから,F, A, G でも多く形容詞を加えてるごとく,juĝisto-asesoro としたほうがよい。Assessor eksperti-zisto—Long, A E Vortaro. 參考:adjunkto 助役,助手,adjutanto 副官,asistanto 役目上補佐する者(禁治產者の補佐人,助司祭,助教授など一般的に),asiza juĝanto 陪審官,sekundanto 決鬪の介添人。

163 **asfalto** アスファルト。F asphalte, A. G asphalt

<Gr. 天然自然に產出するか，または石油類の加工によつて製造せる固體または半固體の bitumo 瀝青質。Bitumo は炭化水素およびその誘導物の混合物からなり，天然ガスのごとき氣體のもの，石油のごとき液體のもの，asfalto，石炭のごとき固體のものがある。Asfalto は terpeĉo であり，bitumo もそのせまい意味では natura asfalto を多くさす。道路舗装に使うのは人工的 asfalto である。

164 **asocio** 會，協會。F, A association, G Assoziation<as al+sociare ligi. Asociado 聯合。Societo 會，會社，socio 社會。Wüster は asocio と區別して asoc(iaci)i, -o を數學の結合，化學の會合，心理學の觀念聯合に使つているが，Plena Vortaro その他 asocio 一つですますものもある。disoc(iaci)i, -o 化學の解離。

165 **asonanco** 類音，半諧音，F, A assonance, G Assonanz<L as al+sonare soni. もつとも廣い意味にすれば，同一または類似の母音をくりかえすこと，例：noktuo jam ululis sur forumo—Plena Vortaro 中の u 音のくりかえしであるが，ただし bona kaj bela のごとく語頭の音 (b) を同一にすることは aliteracio 頭韻と稱する。また rimo 脚韻なら lavos—havos と母音のみならず，子音も同一でなければならないが，lavos—banon のごとく母音のみ同じで，子音の異なるときには asonanco 半諧韻といい，他にもあるがスペイン，ポルトガルの詩に多い。參考：konsonanco 協和音（二個或は其以上の音の結合から成り聽官に滿足な感を與へる所のもの ── 小松，詳解樂語辭典），disonanco 不協和音（聽官に不滿足な感を與へる二個或は其以上の音の響──小松）。

166 **astmo** ぜんそく。F asthme, A, G asthma<Gr asthma—aein spiri. -tma, -tmos は sufikso, istmo 地峽，ritmo.

167 **astro** 天體。F astre<L astrum<Gr astron. L stella と同様，Suno, fiksita astro, planedo, asteroido, satelito, kometo, nebulozo ... の總稱である。「Suno の前の stelo の光」なんて場合は，suno と stelo は違つて使われているが，光を發する小點と我々が眺めるときは stelo=astro であり，stelo のほうが親しみのある言葉である。參考：astrofiziko 天體物理學，astrometro 天體光度計，astroskopo 天體觀測器，astrolabo 古代の觀象儀，asterisko 星標 *，astero=astrofloro えぞぎく，asterio=marstelo ひとで，asteriono 三角縫合（頭蓋骨の）。

「私は怖ろしいお知らせをしなければならない。ザクスル孃が，さきほど亡くなられたのです。」

──今年度大會の全人氣の中心と言つてよいザクスル孃──セルフリヂ百貨店で，リヨン食堂で，スカラ座で，エスペラント講習に大車輪であつた，チェ式教師，大會後にもロンドンの教育界の後援で，なほ講習會數個の契約を持つてゐたザクスル孃が，この朝，食事中，突然心臓麻痺で倒れたのである。

11時再開。休憩中に蒐集された故人の經歷に關する資料がバスチャン將軍によつて發表される。ついで，IEL 委員選任結果の報告。日本からの委員は進藤靜太郎氏。

つぎは IEL 副會長，スエェデンのマルムグレン氏が，「宣傳」について報告。宣傳の手段として取上げられたのは，觀光事業，教員講習會，會合用小劇の國際交換，展覧會材料，同志會員，宣傳資金，組織的寄附金募集，ホテル案內，IEL 通信講座，エスペラント週間，觀光講演，新聞通信等。

討論──

ジェンソン氏：新聞通信の重要性强調──スエーデンでは，エスペラントに關する新聞記事＝1935 年 900 回，'36 年 1400 回，'37 年 2000 回。

マイダス氏：國際友好聯盟への持込みにあたつて，まづエスペラントを公用語とさせ，さうしてから會員

をエスペランチストにした。

マルムグレンは,つづける。政府をして，エスペラントを學校へ採用させるためには，まづわれわれが力とならねばならない。1人の講習生はゼロに等しい，しかし，多くのゼロのまへに，ひとつの1があれば，それは百萬だ！われわれすべてが1人づつの新しいエスペランチストを作る約束をしよう。その約束手形を印刷した。それに勸誘をするといふ約束の署名をして送つてほしい。

バスチャン將軍：まづエスペラントを習つたが，それきりといふ人をひつぱり出せ。

プラガノ氏：數よりも質が大切だ。

ラペンナ氏：それは勿論だ。しかし數を集めることによつて，そのなかから質もあつめることができる。

ダルノォル氏：適當の劇をエスペラント譯してパリ放送局へ送れ。

午後。**分科會**。IEL 委員會，TAGE 會合續き。國際科學エスペランチスト協會（ISAE）商人，國際キリスト敎エスペランチスト聯盟の各分科會。

夜。ヨォロッパで大會につきものの舞踏會。

第 VI 日——8月5日（金曜日）。

午前。**協議會**。

ケンプネェルス博士：エスペラント運動は，各部門が，各自が全體の一部であることを意識したうへで，協力して

168 **astrologo** 占星家。F astrologue, A astrologer, G Astrologe>Gr astrologio 參照。

169 **astrologio** 占星術。F, G astrologie, A astrology <Gr. 星が人の運命に關係ありと信じて，星の運行によつて豫言すること，そのもつともいちじるしいのは horoskopo すなわち生れたときの星の位置によつてその人の運命を占うことであつた。エジプト，バビロニヤに始まる。Astronomio 天文學との關係は alkemio—kemio に似ている。

170 **astronomo** 天文學者。F astronome, A astronomer, G Astronom<Gr. Astronomio 參照。

171 **astronomio** 天文學。F, G astronomie, A astronomy<Gr nomos leĝo. 古代では astrologio 中にふくまれていた。

172 **atavismo** 隔世遺傳，先祖返り。F atavisme, A atavism, G Atavismus>L atavus prapatro —avus avo.「親から子に直接でなく，一代，二代或は數代を隔てた先代の形質が現はれること」大百科事典。Biologio の場合と patologio の場合とある。參考：nepotismo 緣者贔負<L nepos nepo.

173 **ateismo** 無神論。F athéisme, A atheism, G Atheismus <Gr a sen + theos dio. Teismo 有神論, monoteismo 單一神論, henoteismo 交代單一神論, politeismo 多神論, panteismo 汎神論。

174 **ateisto** 無神論者。F athéiste, A, G Atheist. Ateismo 參照。

175 **atlaso** アトラス織，繻子；地圖帳，圖集。F, A, G atlas<Gr. ただし繻子と地圖帳とは同じ語源ではない。Atlaso はアラビヤ語で glata, fajna を意味し，後 ŝtofo の一種の名となつたもの。繻子にはなお sateno とゆうのがあるが，これは絹アトラスを輸出した福建の町をアラビヤ人が Zaitun と呼び，その織物を atlas zaituni といい，フランス人がこれを satin といつたことに起源する。Sateno は Grabowski が enkonduki し，Boirac の辭書，1909 には「...ankaŭ nomata atlaso. Sed sateno ŝajnas preferinda」とあつたが，Plena Vortaro では sateno は載つていない。Wüster はまれな場合として atlaso=sateno とし，また atlaso を sateno のあるもの（acht- u. mehlbindiger Seidenatlas）としている。地圖帳は Plena Vortaro は evitinda としているが，geografia kartaro では長

すぎるし，atlaso と mapo を區別して使つたほうがよいと思ふ。Atlaso はギリシア神話で，ĉielo を支えている giganto である。それからその位置が Gibraltaro と考えられて Atlaso (montaro) となり，Atlantika Oceano=(Atlantiko) 太西洋となつた。建築では柱の代りに用いた男子像を atlaso (Wüster によれば)，atlanto (Azorin によれば) と稱する。地圖帳の titolpaĝo にいつも Atlaso (巨人) の繪が書いてあつたところから，地圖帳を atlaso とゆうようになつた。それから地圖でなくとも種々の學術上の圖集に使う，例：Atlaso de la stetoj. 解剖學の第一頸椎も atlaso で，atlazo の形を Verax, Wüster はとつているが，Briquet は atlaso としている。Atlantiso 古代ギリシヤ以來傳說的に信じられた太西洋に太古あつたとゆう大陸。

はじめて，實際價値を持つ。Landaj asocioj の協力が必要。實際の效果を擧げる見通しのない "rezolucio" はしない方がよい。官公界方面との交渉はまづ口頭でやつて，成功の見通しのついたとき，はじめて文書にせよ。各專門團體に對しては，その團體にエスペランチストがゐるとき働きかけて効力がある。Landaj asocioj は，さうしたエスペランチストの職能カァドを作つておけ。專門團體の國際會議に働きかけるには，豫め十分な用意が大切。やりだしたことは最後までつづけよ。われわれの運動の有能性を知らせることが大切。

ジェラルド氏(フランス少年團員)：他の專門團體との協力をするために，エスペラント大會を，それらの大會と同時同處に開け。

バスチャン將軍：いろいろな事情によつて，傳統的大會期間を變更できない。

デュウヂェフ氏：大會に附隨してエスペランチスト外の專門國際會議をこちらで開いてはどうか。例へば，來年ベルンでは，民族文化祭を。

バァテン氏：われわれの役割を變更してはならない。

ラベンナ博士：ケンプネェルス氏を支持。ユゥゴォスラヴィアでは，よく協力ができてゐる。あるとき，ブルガリアのある協會へドイツ語で手紙を出したら，エスペラントで返事が來た。

ケンプネェルス博士：われわれが專門會議を開いたことがあるが，それは專門家の反感を受けた例がある。注意すべきことだ。

マルムグレン氏：專門團體の代表者を招待して實物教育をせよ。

ゴォルドスミス氏：招待したが出席せぬ。

マルムグレン氏：口頭でやれ。

討論を終り，ハルトマン氏國際エスペラント協調 (IEA) の報告。

十餘年前，6ケ國が賛成すれば，エスペラントを學校で正課とする約束を，各國政府に求めたに際し，ハンガリ，オォストリア，フィンランドの3ケ國が同意したことがあるが，昨年，ワルシャワ大會の決議により，それをくりかへした。それに對しはつきり拒絕したのは，ベルギィ，ハンガリ，ポォランドの3ケ國であつた(ただしエスペラントそのものに反對といふのではない)。全部フランス語で出したのに對し，滿洲國からはエスペラントで返事が來た。

つぎの決議がゴォルドスミス氏に讀まれ，討論ののち，滿場一致で採擇される。

REZOLUCIO

pri Internacia Esperanto-Akordo (Esperanto en la Lernejojn)

Aŭdinte la raporton de la Realiga Komitato de la Jubilea Kongreso pri la ĝis nun atingitaj rezultoj de ĝia agado kaj la planitaj laboroj, la 30-a Universala Kongreso de Esperanto dankas la Realigan Komitaton pro la granda laboro ĝis nun farita de ĝi kaj akceptas la sekvantan deziresprimon, kaj transdonas ĝin al la Komitato de IEL:

1. La Komitato de IEL transprenas la aferon el la manoj de la Realiga Komitato

kaj gvidos pluan agadon internacian, starigante tiucele specialan fakon "Esperanto en la Lernejojn".

2. Konsiderante, ke la vojo elektita de la Realiga Komitato estas bona en ĝeneralaj trajtoj, la Kongreso esprimas deziron, ke ĉie, kie ekzistas landaj asocioj, aliĝintaj al IEL, kreiĝu specialaj komitatoj, kiuj pristudos la demandon kaj agos laŭ lokaj kondiĉoj kaj cirkonstancoj.

3. Ĉie, kie la kondiĉoj permesos al komitatanoj, povas esti altirataj reprezentantoj de ĉiuj esperantistaj aŭ neesperantistaj organizaĵoj, agantaj en koncerna lando, ĉu aliĝintaj al IEL, ĉu ne, neŭtralaj kaj neneŭtralaj.

4. La atingitaj rezultoj kaj spertoj devas esti konigataj al la fakto "Esperanto en la Lernejojn" en la Centra Oficejo de IEL.

討論は――

ダァル氏：目標を師範學生におけ。

バスチャン將軍：教育家をまづ動かすよりも，まづ政府を動かす方が効果的。

グロレマン氏：オランダでは，四つの教員協會中三つまでエスペラント賛成だが，それが，政府を動してはゐない。エスペラント賛成の大衆を掴め。

クゥトォ氏：フランスでは，エスペラントを中學校その他の學校(小學校を除く)で土曜日の午後教へることが，10月から許可されるはず。各國もこの例にならへ。

採擇の終つたところで，カタルニア政廳大統領の祝辭が讀まれる。ハァグ市が警官のためにエスペラント講習會を開くことに決定したことが報告される。

午後。分科會。婦人エスペランチスト同盟，飛行家，禁酒運動關係者，landaj asocioj の觀光事業部員の各會合。

夜。國立育兒院兒童がエスペラント大會へ贈る「ヴァラエテの夕」。素人ばなれのしたすばらしい各種演技。最後にレヴュウ「エスペラント」。

第 VII 日――8月6日「土曜日」。

閉會式。各分科會報告。

和文エス譯成績發表

A. a. Ŝafokulo, ババヤソマツ, Haruko, H. K.

b. ミノル, O-h, Nohara-Nobuko, Hidek, Tanko, 能生, 小生, H. Soj, 旭風, Seiiĉi, Mota, 小笠原敏雄, Kato, 島崎敏一。

c. M. Inaba, 福岡大香樹, 喜稔, Koiĉjo, Ridemulo, Todoloqui, Konisi-Norio, Vojo, Hata Kôĉi, 河村義三, M. M., Meteoro, 笠隼, Ruĝa Planedo, Ĉelo, Dio, Nanĝo, J. Date, Hoajaan, Kurodaija, Ĉevalistc, 二倉平治, Kazuo.

ĉ. 増田, Mopso, 大阪 OP, Kliniĝinta Turo, Humi Sogen, Sen' Ok, 岩元正雄, Hirosi Saŭada, S. キミヨ, Tôjôŝi, タカシ, Poĉaĵo, pala pupo.

B. b. Kaz. Iwaki, Matuda, Maeda Teiĵi, 綠星子, ミミ, Y. S, 轟光春, Esperantisto, H. O., R. F., Fuĵiko Tanaka, Me.

c. J. Asai, 次郎吉, T. Ŭaka, 永江清, Virineto, Seiu Sogen, Noto, Aŭtomobilo.

ĉ. T. Okito, OHAK, M. Tojota, Matenon Longa, T. Sujama, V. J, S. Macuŝita, M. Macuŝita, 中村利正, 岩名榮次郎。

d. 彤星, Aŭtuno.

新課題 ・來年一月號發表・

A. 現實を無視して理論や感情に固執することは決して事態を解決に導くものではなくて，却つて更に紛糾せしめるばかりだ。

B. 餘りの忙しさに，折角のお招きを頂きながら，つい出席いたし兼ねました。

規定 **制限**：A, Bいづれか一方を擇んで應募すること。(兩方へ應募したばあひは A の分を無効にする)。

氏名：誌上での匿名は自由であるが，原稿には，必ず住所氏名明記のこと。

用紙：ハガキまたはハガキと同じ型の紙。

締切：11 月 5 日着便。

宛名：學會內「和文エス譯」係。

池川　清

スエーデン 南端の珍事

8月2日，北歐の眞夏は涼しい。冬服で平氣だ。すゝめられるまゝに唯夜はS-ro Skult 一家の勞働住宅で泊めてもらつて如何にも勞働者らしい待遇に滿足して起床すると，もう出發の用意にいそがしい。

S-ro Skult も S-ino Skult kaj F-ino Agnes も驛頭に立つて涙をたゝへてゐる。一週間ではあつたが，兄弟の樣に親しくなつて，汽車のキテキがなつたときには泣き出しそうだつた。窓から顏を出して手をにぎり合ひ乍ら Ĝis la revido! Mi ne scias kiam ni refoje vidos en tiu ĉi mondo. Estu feliĉaj. Bone, estu sana. とわめく樣にしやべりながら汽車は煙をはいて走つて行く。

ほつとして席に座ると Agnes の pakaĵo が忘れられてゐる。中には foto-aparato や何やかやがはいつてゐる。きつと Ŝi estis ekscitiɪ。——

前に座つてゐる老人が私を見て何か物を云ひたそうにしてゐる。しかし，私は何も云ふ氣になれない程，この pakaĵo の處置を考へさせられてゐた。寫眞機まではいつてゐるカバンを忘れるなんて，隨分あわてゝたのだと，笑ひたくなつてしまう。

とにかく，これを送るより方法があるまい。先づ，次の Stacio に着くまでに poŝtkarto で，カバンはたしかに送つてあげるから安心せよと，そう書いて出さねばならない。

×　×

さあ，この手さげカバンをどうして荷造りをするか，ベルリンへ着いてから荷造りしたのでは，萬一税金をとられてはつまらない。ぜひともスエーデンの國內で發送せねばならない。——この考へが，大失敗のもとゝは誰も知るまい。

荷造りの紙はある。たゞヒモがない。トランクをみると靴磨用の日本手拭がある。これをサイて使ふより他に方法はあるまいと考へて，この手拭でヒモをこしらへた。

半時間程かゝつて荷造りを終る。途中で郵便局がないかと，たづねてみるが Mälmo（スエーデン南端の都市）までダメだといふことである。

×

何もすることがないので，アクビをしてゐると，前にゐた老人が，獨逸語で，"Kien vi iras?" とたづねたから"Mi iras al Berlin."と答へてゐるうちに心安くなり，郵便を出したいのだが困つてゐると話してゐると，よし『俺が助けてやらう』と云ふ事になつた。

夜の9時半頃，北歐もこの時刻になると，もう眞暗だ。何も見へない。しかも田舍のこと故，驛の電燈もすくない。——大きな驛に着いたので，どこだらうと思つてゐると，前の老人が，郵便局へ行こうといふ。こゝが Mälmo なのか知ら？ Mälmo なら20分位は停車するから，そのうちに歸へれるだらうと勝手にガテンして，二人で驛の出口から町へ出る。Mälmo は,やゝ大都會ときいてゐるのに，何んとクライ町なんだらうと，すこしく，ケイベツしながら，郵便局をたづねるが，この附近には郵便局はないといふので，しかたなく，邊りを二人で散歩する。二十分程して，驛のプラットへ歸つてみると汽車はゐない。私は，線路を變更するためか水の配給のため，どこかへ行つてゐるのだと考へた。ユックリかまへてゐ

ると汽車がやつて來た。しかし，どうもこの汽車ではない。老人はあわて出して隣り近所に立つてゐる人々にたづね出した。驛員はこの stacio は Lunde で，Mälmoは次だと云つた。ビツクリしたのは老人である。その時の顔はマツサオであつた。しかし私は案外平氣だ。何もトランクにはいつてゐないから。そして手にもつてゐる荷物は Agnes 嬢の忘れ物だけだと思つたときには，この荷が，何んとうらめしいやツかいものかと呪ひたくなつた。

この時，私のトランクには（實際はスーツケース）何もはいつてないが，たゞ adresolibro だけは惜しくてしかたがなかつた。これがなければ,これから行くドイツ，チェッコ，墺，洪の諸國にアメリカ大陸の同志の居所が判らないからである。是非とも，今後は，いつも poŝo にしまいこんでおかねばならぬと感じられた。

サア，老人はあわてふためいて，僕をひつぱる様にして構外へ出た。驛前は田舍だけに猫一匹ゐない。やつと一臺タクシーを見つけて，運轉手に，あの列車に追ひつけるかとたづねてゐるらしい。運轉手は，それを保證せない様な顔付である。私も他人事ではないと傍から，大丈夫行つてくれ，と應援してみるが一向に知らぬ顔をしてゐる。北歐人には顔の表情がない。實に犬の様にみへる。

流石のスエーデンも午後の 10 時といふと，もう眞暗で何も見へない。月の光で，やつと時計が 10 時を指してゐるのが見へる。

しばらく運轉手と老人が交渉して，やつと値段もきまつたらしい。だきこむ様に私を車中にひつぱりこんだかと思ふと，自動車はまつしぐらに南へ南へと走る。西側の夜景は大阪から池田へ出る產業道路の夜景とちつともちがはない。

Mälmo に着いたが，驛にはもう汽車がゐない。しまつたと，また南へ走る。その時の，二人の氣持は時計と運轉手のハンドルをかわるがわる見るだけである。

2 時間の上海特急ののち，──この上海特急といふのは kino の titolo である。私は日本でこの廣告を見たが内容は知らない。ところが，老人はこの追走は上海特急みたいだといふ。老人に似ず，仲々の映画通である。そして，私は今日に至るも，遂に上海特急を見ることが出來なかつた──やつとスエーデンの最南港 Frelleborg に着いた。やつと，かすか向ふの varfo に船が見へる。自動車から飛びおりて，まつしぐらに船にのる。不幸にも，吾々の荷物はない。私は，もう，どうにでもなれと思つて，へたりこむ。老人はゐない。しばらくすると船は出そうである。しかも老人がゐないし荷物はない。間一髮といふ時，老人は二人の荷物を兩腕にかかへて船に飛び乘つて，ばつたり，倒れそうになつてしまつた。氣絶でもしはせぬかと心配して，いたはる様に二階へ出る。そこには幸ひに兩替屋があつたので，若干の金をかへて，酒場へ老人をさそう。ビールをのみながら，今晚の珍事に對する厚意を謝したが，もうおそいから寢ようといふので，二人でソファーをみつけて，エビの様になつてねこむ。大事件の後であつたが，アルコールのおかげですぐに寢こんでしまつた。

× ×

私は彼の名を忘れることが出來ない。彼ほど旅人に親切だつた人はない。私は今でも，あの好々爺の顔付が思ひ出されてしかたがない。

彼の名は Evert Reuterskiöld.

その所は Thespisvägen 2, Alsten.

その後私は二度も手紙を出したが返事が來ない。一度，この老人は元氣なのだらうか，或ひは，もう他界したのだらうか。

私の一生涯を通じて忘れられない一人の恩人である。

〔公　告〕

エスペラント運動後援會

報告（第三年）6

☆第16回幹事會　9月23日（金）7.00–10.00 學會にて。

（出席）佐々城，岩下，萬澤，松本，石堂，石川，增田，酒井の各幹事。ならびに三宅學會書記。

〔協議・決定事項〕

◇日本文學から，新しくエス譯する作品としては，何を撰定したらよいか？こゝにゆう日本文學とは，1921年頃以後に發生した全段階の文學を包攝するものゝごとくであつた。しかも，問題とされたのは，「麥と兵隊」および，「牧場物語」のみであつた。が，結局，他の文化•學術諸團體との提携が要望せられている折柄「文藝家協會」の意見，具體的には，菊池氏の意見を參酌することになつている趣き，前號で報じたが，ペン部隊の從軍で同氏の歸國を待つことになつた。

◇なお，この飜譯の場合は，どうゆう方法によつたらよいか？

誰か適當な個人に委囑するか。それとも，技術の廣汎な動員とでもゆう意味で全國的なものにして，懸賞募集のような方法をえらぶか。これまた決定の運びまでゆかなかつた。

◇學會例會では，小坂先生のあと，佐々城先生を迎えて，もう何度目かの古い教材“La Revizoro”をまた讀んでいるが，これも曾つて上演二回の經驗をもつ「新築地劇團」の演出家•監督•俳優諸氏を圍んで，「檢察官」を語る座談會をT.E.K. の arangô で，9月28日夕學會で開いたが，これは，『他の文化・學術諸團體との提携』とゆう意味から，本會よりほんの小額だが經濟的援助をした。

◇本會幹事一名辭任にともなう後任は，目下人選中。　──酒　井──

第三年度後援會寄附者芳名（敬稱略）

自8月26日至9月25日

10圓	北海道	第六回北海道大會	
2圓	石　川	濱田　正榮	
3圓	東　京	三宅　史平	
5圓	〃	大崎　和夫（二回目計7圓）	
5圓	〃	フロントロンド	

計	25.00圓
前號迄	775.77
合　計	800.77圓

──松　本──

LA REVUO ORIENTA

Novembro 1938 Jaro XIX N-ro 11

„Venu al NAGOYA!"

名古屋市もエスペラント版觀光案内

第26回大會記念に

"Venu al Osaka" について，第二のエスペラント版觀光案内を出す都會は，どこか？——といふのが，全エスペランチストの注視の的になつてゐたが，產業都市として事變下日本において異常の躍進をとげつつある中京名古屋が，今年度日本エスペント大會を迎へるに際して，これを出すことになつた。大會までにまにあはせる豫定で，鋭意準備中とのことである。

寫眞週報に 萬國エスペラント大會記事

去る八月ロンドンで開かれか第30回萬國エスペラント大會については，地許ロンドンの各新聞には勿論のこと，そのニュースは，全世界いたるところの新聞によく行きわたつたらしく，アメリカの新聞や，東京の英字新聞 Japan Advertiser などに大々的に取扱はれてゐるが，內閣情報部で發行してゐる「寫眞週報「(9月7日號)」にも，「海の彼方」のペイヂに，「ロンドンに開催されたエスペラント大會」といふ題で，「會場に急ぐチェッコスロバキアとリスアニアの婦人代表」の寫眞が出てゐる。

„VIENA FOIRO" 異常なし

エスペラント版案內1938年

ドイツに合併されたオォストリアのエスペラント運動の組織的活動は，當然，不可能になつたが，數年以來，每年出されてゐる，ウィンナ國際見本市のエスペラント版案內"Viena Foiro"は，今年秋季(11-17. sept. 1938)分も，從來どほり出された。ドイツでは，エスペラントの普及運動が禁止されてゐるのであつて，それの實用はさしつかへないのであるから，この案內も，勿論違法のものではない。とにかく，このエスペラント版案內の引きつづき出されてゐることは，エスペラントの實用性を實證するものと言つてよからう。

手に入れたいものは Wiener Messe, Wien, VII., Messepalast, Germanujo あてに申しこめば送つてくれる。

エスペラント版統計年鑑

・ブラジル統計學會から・

ブラジル地理統計學會では，統計年鑑1937年版の拔萃をエスペラントで出した。四六倍版ほどの大きさに6ポイントの小活字でぎつちり組んで14ペイヂのものである。頒布法については書いてないが，Brazila Instituto de Geografio kaj Statistiko, Praça Mauá, 7, 11°. andar, Rio de Janeiro あてに國際返信切手封入申込めば送つてくれるであらう。

第二十六回日本エスペラント大會日程表

10月15日(土曜日) 19.30時より鶴舞公園前金剛石會館二階にて懇親茶話會開催，隨意參加せられたし。

16日(日曜日) 8時受付開始(會場名古屋市公會堂)受付にて Kongresa libro, 大會參加章，記念品等を受取られたし。

9時——12時　發會式並大會協議會。

12時——13時　寫眞撮影並に晝食。

13時——15時　分科會，鐵道，醫學，科學，佛教，報國同盟及 Kunveno de IEL-delegitoj の六分科會を開催す。

15時——17時　JEI 總會。

18時——21時　晩餐會。

17日(月曜日祭日)　日本ライン下り。

9時　名古屋鐵道柳橋驛集合(集合時間變更せり)。

10時　押切驛發急行に乘車ライン下り後犬山遊園地カントリークラブにて分科會報告並に閉會式。

訂正　前號掲載の Proponoj al la XXVI Kongreso 中 (2) の二行目 "...la daŭrigo de la Esperanto Undô Kôenkai" と記せるを la daŭrigo de la laboroj de la Esperanto Undô Kôenkai" と訂正。同四行目 "de ĝia ekzisto kaj" を削除す。

大會參加費用

參加費:	1圓
懇親會費:	1圓50錢
Ekskurso 費:	2圓
宿泊料(一泊朝食付)	1圓

宿舍　中區公園前　鶴舞館

(公園電停北東半町)

ハンガリア OBG 協會

日本部開設

ハンガリア有數の團體，商工業學校卒業者から成る OBG Kör (オルサゴシ・バロッシュ・ガボール協會)では，最近日本部を開設した。

同部の目的は，人種的に親類關係にある日本とハンガリア兩國民の文化的親交で，そのために講演會，展覽會，日本語講習會の開催，兩國商工業者の交換等である。

新設日本部では，日本に贊助會員を求めてゐるが，贊助會員の會費としては，毎年日本語の書物2册を送ればよいのである。書物は，畫帳，子供繪本，小說，讀本の類が特に歡迎されてゐる。

部長は，エスペランチストのコワチ・グスタフ氏で，通信は，日本語，エスペラントいづれでもよく，入會申込書もエスペラントでできてゐる。入會希望者は，Országos Baross Gábor Kör, Budapest, IX., Ferenc-körut 19-21. あてに，住所氏名職業年齢を活字體で明記の上 membro-subtenanto として入會希望の旨申込めばよい。

SUR LA ĴURNALISMO

新聞雜誌とエスペラント

新　聞

寫眞週報 9月7日 (n-ro 30)「海の彼方」のペイヂに「ロンドンに開催されたエスペラント大會」——「會場に急ぐチェッコスロヴァキアとリスアニアの婦人代表」の寫眞。

文藝春秋 10月號「長期戰と思想問題」座談會で小林杜人氏が，エスペラント學會最近の動向について述べ，エスペラント運動が國策の一翼を擔ふ重要なものであることを力說されてゐる。

新天地 9月號「秋の女——寛太郎」——筆者がエスペラントを敎へたポォランド婦人の最後の手紙の飜譯。そのまへがきに，エスペラントを敎へるにいたつたいきさつをのべてある。

國民思想 9月號「日本主義エスペラント運動建設に關する覺書——宮本正男「エスペランテイスモの再検討」,「ザメンホフの再検討」,「國民主義言語學の建設」の3項（意見の相違によることは別として，記述のなかに事實にまつたく相違した點のあるのは遺憾。筆者の記憶ちがひに基くこととおもふが，問題がかなり重要なことであるから，筆者の注意を促す。）

金剛石 7月號「ヒンテ氏への第一信」——蘭領印度のエスペランチスト・ヴン・ヒンテ氏への手紙。

新パンフレット「戰線後方」

外務省の補助金で

旣報，外務省から與へられた補助金300圓によつて，後援會で製作中であつた，文化工作，救濟事業の寫眞帳は “Malantaŭ la fronto” の標題をつけて出された。規格版A列5番(「エスペラント」誌と同型) 16ペイヂに寫眞滿載。2000部印刷 海外へ廣く頒布。

東京古書籍商組合月報 9月號「學會彙報」欄に「エス語で眞日本を世界に放送」といふ見出しで，藤澤親雄氏の海外エスペラント放送のことを報じてゐる（賀川庸夫氏報）

雜　誌

大阪每日 8.31 「エス語の父を記念『小坂賞』を設置・普及の功勞者に授與」——今年度大會へ對する，大阪エスペラント會の提案「小坂賞設定」について,「文藝界の芥川賞にも比べるべき權威ある」ものとして，三段拔き標題付，小坂氏寫眞，小坂氏，桑原利秀氏の談話入りで大々的に報道。(林吉之助氏報)

大阪朝日 9.4 「デマ各個擊破・エス語報國・街のエスペランチスト起つ・對外宣傳に突進」——「ラ・スーノ」の小笠原譽至夫氏の古稀祝ひの席で，大阪エスペラント會の會員によつて，個人的書翰により對外宣傳を目的とした「エスペラント對外通信局」が設立されたと三段にわたつて報道。(田中逹夫氏報)

Japan Advertiser 9.13 “Esperantists Hold Big Congress in London and Record Strides Into New Territories” ロンドン大會について大々的に報道。

東京夕刊 9.13 「巨萬の遺產が待つ〃世界の謎子〃 淋しい老母からエス語で搜査の依賴」—— 別府のエスペランチスト武田信義氏がポーランドの婦人からの依賴で嗣子を探してゐるといふ話がエスペラント學會へもたらされてゐると報道。

福岡日日(筑豐版) 9.24 「九州エスペラント聯盟大會」——10月16日大牟田で開かれるKEL大會のプログラム。(野見山丹次氏報)

秋田魁新報 4.16 「言語と語學と文學——加賀谷周平」—— 國字としてローマ字を，第二國語としてエスペラントを採用せよと說く。(遠藤榮吉氏報)

英文日日 6.8 「寫眞ニュース」欄に，“Venu al Osaka” の題で，エスペラント文大阪觀光案內の出たことを報道。(小倉光宣氏報)

原稿は20字詰に！
・締切は毎月1日(嚴守)・

各地報道

東　京

淸見陸郎氏送別會
新築地劇團ご座談會

〔東京エス俱樂部〕 **淸見陸郎氏送別會** 北京の敬天塾へ御赴任。前號に報道の，水曜例會出席者のために岡倉天心に關する御硏究を發表して下さつた淸見陸郎氏は其後北京の敬天塾に日本語敎授として御赴任される事となつたので，同氏を圍むお別れの會が TEK の主催に依つて 9月17日夜學會階上に催された。來會者21名。エスペラント界に於ける同氏の古い經歷上 Malnovaj Sam-anoj の顏も多く，近頃稀有の充實した會だつた。

颯爽と南高尾へekskurso 豫て決められた通り，TEK の ekskurso は 9月18日の日曜を期して行はれた。折から快晴に惠まれて參加者17名，中に學會三宅氏及び安本靜江，四條俊子の du f-inoj を交えて午前九時勇躍出發。京王御陵前驛に下車の後直に綠星旗を揭げて大正天皇御陵に參拜し戰捷を祈願して退出，超滿員のケーブルカーは如何したものか急勾配の途中で停車，ちよつと一同の膽を冷す。頂上の見晴臺で愉しい食事と記念撮影，「步き步き休み」乍ら小佛峠から瀧川の關所跡に下り，御陵前驛から新宿に戻る。嚮動者は山に馴れた增田英一氏。(根本氏撮影)

講習終了生第2回祝賀歡迎會 學會主催の講習會を極力援助してゐる TEK は恒例行事として8月終了講習生の歡迎祝賀の會を8月27日午後7時から神田神保町の綠屋で開いた。新舊同志出席者27名。司會者は有名な oratoro 島津德三郎氏。江上(高等)，大崎(中等)，石堂(初等)，の三講師から saluto があり，講習終了生諸君の自己紹介，尙其他に吉田太市氏(水曜會) 笹原茂三郎氏 (AES) 根本安太郎氏 (fronto) 三宅史平氏 (學會) の saluto と而して Rubia Kunsido の salutletero 及び最後に石堂氏 TEK よりの報告と希望を述べて9時半散會した。

新築地劇團に「檢察官」を聞く座談會 9月28日午後7時より。於學會階上。第7回委員會で9日の TEK 月例會を水曜例會の現在のテクスト「La Revizoro」の日本語劇上演の經驗から劇としての價値及び內容について聞き，エスペラント演劇一般への何等かの示唆を得る如き新しい方面の催として如何との案に基き實行委員によつて次の如く具體化された。先づ石川委員の arangi する Rubia Kunsido の membroj 中新築地劇團後援會幹事朱氏の斡旋が端緒となり同劇團との交涉進み，同劇團は演劇とエスペラントの文化的交流の意義を認め積極的參加を約され，一方學會，エスペラント運動後援會の支持を受け，此間案內狀の印刷に帝大プリント會(劇團後援會中川，朱氏等の經營) の奉仕があるなど各團體が夫々の方面の援助により準備を進め實現することが出來た。

當夜の出席者はエスペランチスト側の60名，劇團關係者(同劇團後援會關係を含む) 16名といふ盛況。

開會の挨拶――松本委員。「檢察官」について，八田元夫氏(劇團演出係) 約30分に亘り談話され，學會佐々城佑先生と質問應答あり聽て，「檢察官」本讀み始まる。第二幕第三場より第十場迄，第三幕第一場より第三場，同第五場より第九場迄。解說山川幸世氏。配役市長――薄田硏二氏，其妻――岸輝子氏，其娘――香川純江氏，フレスタコフ――新田知作氏，オシツプ――山川幸世氏，ドブチンスキイ――多々良純氏，ボブチンスキイ――中江良介氏，アルチェミ――溝內博氏，宿屋の給仕――加藤嘉氏。約一時間にして本讀み

終り，石川經過報告。佐々城先生，司會者石堂謝辭を述べられ，劇團側薄田研二氏挨拶さる。次に朱氏の新築地劇團東京後援會についての說明あり，劇團側退場後，佐々城先生より水曜例會「檢察官」の經過を說明し參加を勸められ，次に石堂委員 TEK の事業報告を兼ね閉會の挨拶あつて，9 時 40 分散會。

第 62 回日本エスペラント大會への TEK 委員會の Mandato 送付

十月の催し

講演と座談の會

來聽參加歡迎

10月19日(水曜)午後7時より
於　學　會

「エスペラントンと ニッポン語」

講師　**高倉テル氏**

嘗ては作家として今は文化評論家として，そして言語問題の研究家として盛に活躍されてゐる高倉輝氏は又エスペランチストとして古い經歷を持つて居られる方である。同氏は此問題について所信を述べられエスペランチストに深い考慮を求められる。エスペランチストが此方面の重要な課題をどう解決してゆくかについて是非共聞き語らねばならぬ會である。

行かう山へ川へ綠星旗飜して！

秋川溪谷へ Ekskurso

9月の Ekskurso の好評によつて再び10月秋の好季節に自然の懷を探らうとする。東京地方エスペランチストの十月のピクニック，ハイキングの計畫はすべて此 Ekskurso に集中しよう。

日　10月23日7.20 AM 新宿驛待合室集合　7.30 AM 乘車立川にて五日市鐵道
費用　乘車賃1圓40錢 辨當水筒持參
コース　武藏五日市——盆堀川——臼杵山——傳名澤——小中野——武藏五日市(徒步5時間半)
復り　武藏五日市着 4 時
　武藏五日市發 4 時 29 分
　新宿着　5 時 53 分
　新宿驛集合は正確に
　目印は綠星旗

お詫びとお願ひ　TEK の色々の催し毎に東京地方在住の全エスペランチストに漏れなく御通知をさしあげることが出來ませんので大變すまなく存じて居りますが，これは TEK の現在は會費制度でありませんから恒常的な事業費に極端に困難を感じてゐるからであります。それでどうしても御寄附に俟つより他はありません。帝都エス運動の名譽にかけてもつと仕事を正しく發展させるために大いに御寄附あらんことを。◇事務參加に就いて　學會，後援會，TEK 倶に事務力が非常に不足してゐます。諸氏の積極的な奉仕的御參加を◇今月は各ロンドの報告が載せられないので來月に廻はすから豐富な Raporto を寄せて下さい。◇調査表　引續き記入して戴きたいので何時でも備えてある。貴方及び知人で記入洩れの場合は何時でも御記入を。

大　阪

OES 委員分擔決定

〔大阪エスペラント會〕——9 月 13 日の委員會で委員の職制決定。Ĉef. k. 兒島，Sekretario 松田，Kasa k. 池田，Eduka k. 貫名，Kunvena k. 小泉，Libra k. 林の諸氏。盛大だつた夏期講習會の後をうけて，例會に集る者の數が多數ぎる爲，當分 mardo 及 ĵaŭdo の二回に會を持つことに決定。尙在來第三火曜日の Kunsido を Trapezo で開いて居たのを「ワセダ・クラブ」で開くことにした。◇9 月 24 日。豫告通り monata pikniko（お鈴の宮コース）開催。參加者 21 名。Esperanta Kanto の練習をしたり，其他 amuzaĵo をやつて愉快な初秋の一日を送つた。◇今後 OES は會員相互の連絡と親睦を計る爲 informilo を月 1 回位の豫定で發行する。是は OES の會員及 JEI の大阪在住の人に送る。

豫告——每週火曜日　午後7時より早稻田クラブ（信濃橋角日淸ビル六階）にて例會開催。"Nuntempaj rakontoj" を teksto として研究。但し第三火曜日は同所に於て interamikiĝa vespero とし，同志の親睦をはかり Esp. で話す社交日とします。當日は Svedujo の Malmgren が提案せる "Viva gazeto" の發表をする筈です。

毎週木曜日 午後7時より上記早稻田クラブで講習終了者の爲の例會を開催。teksto は小坂氏の「中等讀本」。指導者は兒島氏で特に會話の指導をなす。但し木曜日例會は第三木曜日は開催せず。

Post Kongresa Te-kunveno 10月21日(金曜日)午後7時より上記「早稻田クラブ」で開催の豫定。中京に於ける Kongreso の出席者を迎へ，其勞を謝すと倶に大會の報告を聽く。kotizo—15 senoj.

Monata Pikniko. 10月23日。(日曜日)午前9時30分集合場所。阪急停車場前。コース。阪急沿線仁川ハイキングコース。費用：電車賃往復金50錢。辨當水筒持參のこと。

秋期初等講習會開催豫定 11月7日→11月30日毎週月，水，金曜日午後7時から9時まで。場所。上掲の「早稻田クラブ」。講師貫名美隆氏。會費3圓(但し學會員及びOES會員は2.5圓)。申込先：大阪市北區東梅田町28 大阪エスペラント會宛。 尙當日會場にても申込受付致します。

(*Kunvena Komitatano* 報)

名　古　屋

竹中氏歸朝歡迎會

〔名古屋エス會〕 **Semajna Kunsido.** 8月中止せる Semajna Kunsido は新秋9月より開始す(毎週月曜日白木方に於て)短期講習を終了した若い Esperantistoj がにぎやかに集つて來る。いよいよ大會期日も間近になつてこの例會一面は大會準備委員の集りの觀あり。

竹中氏歡迎會 講習終了慰勞茶話會 8月31日廣小路電氣百貨店に於てこの二つの會を併せて開催。19時半由比氏司會のもとに開會。軍屬として大任果して歸朝せる竹中氏の勞をねぎらひ，又講習生に對してはエスペラント學習法ともいふべきものを述べて由比氏の挨拶終り次いで講師側から丹羽氏立つて，熱心に勉强して下さつて實に愉快に講義を續けることが出來たと語り，成績優秀者に lernantoj 賞品を授與すれば，學習者を代表し宇佐見氏は Esperanto で感謝の言葉を述べ，いよいよ竹中氏の北支みやげ話に移る。竹中氏が約9ヶ月間皇軍と共に勞苦せられた話はあまりにも現實的であり深長な暗示を我々にあたへるものであつた。續いて小坂氏の歐米旅行談あり，21時半閉會す。當夜の出席者25名。

大會準備委員協議會 9月16日小坂氏宅に於て。出席者——小坂，白木，村上，由比，高松，眞山，內藤，金子，竹中。

(*Y. Murakami*)

札　幌

札幌エス會健在

1年以上もの長いあいだ，この欄から札幌エス會の情報が全く姿を消してゐたため，各地方の同志から，その存在を疑はれてゐたが，札幌エス會は健在！これは全く報道係子たる僕の責任の致すところで各位に深くお詫びする次第である。

思へば昨春會員の轉出する者相踵ぎ會勢稍消沈の氣運にあつたが猶未だ前年度日本大會の熱情さめず，7月14日には大先輩小坂狷二氏を迎へて一夜我々の前途の展けゆくを祝し合つたが，間もく日支事變勃發，ために第6回北海道エス大會は地元旭川の都合により無期延期となり，一時ひるんだ氣持に陷つたが戰果の進むにつれて我々も亦我々の力に於て國策に協力すべきであるとなし，札エス並に札鐵の同志はそれぞれの海外友人を通じて支那側のデマ爆擊や日本への認識啓蒙等に熱心な努力を續け新聞紙上に無冠の青年外交官と讃えられるに至つた程だ。その間札幌エス會は毎週の例會を休むことなく續けられ，2月9日國民精神總動員講習會講師として來札された藤澤親雄氏の助言もあり，實力養成の秋

とばかり尋一國語讀本卷一から順次に長期共同エス譯に取りかかつてゐる。◇昨夏無期延期の止むなきに至つた北海道エス大會も旭川の同志諸氏のねばりの强い努力の結果8月7日開催され，時局を反映し非常時大會の面目を發揮するところあり，また一方北海道エス聯盟の强力化と相俟つて我々の行くべき道を驀進することになつた。◇8月20日講演途次の土岐善麿氏を迎へて札エス，札鐵合同の座談會を催し次年度北海道大會準備の幸先よき一頁を記錄した札幌エス會は，會長高瀨氏のよき指導の下に一步一步堅實なる步みをつづけ來たつたことを誇りとして報告するものである。

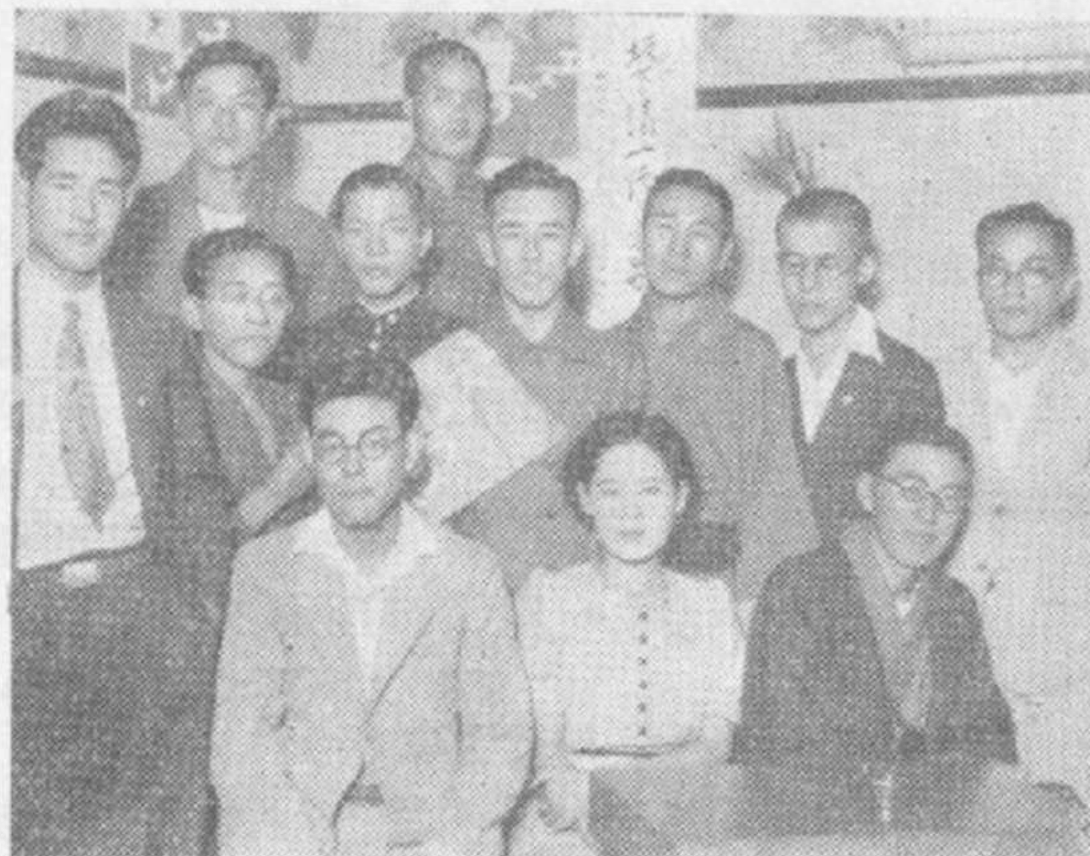
札幌エスペラント會
場所　北二西十四高瀨氏宅(會事務所)
日時　每週水曜七時より
用書　「エスペラント」新號，小學國語讀本卷一，會話練習等。(T.S. 報)

小樽

坂下淸一氏送別會

〔小樽エス會〕 先に近藤會長を失ひ今又城下會長を大阪に送る。寂寥は同志の胸に病む，秋風とみに身には泌む候であらうとも聖なる事業は常に建設を望んで止まない。吾々殘されし者踏み止まつてこの大きなうつろを埋むべく建設を求めて各自の責務を果すのであらう。◇9月3日(土)午後7時半喫茶オリムピックにて kunsidi する者13名(坂下夫妻，岡崎，脇坂，福田，高橋，藤川，相野，邊見，伏見，丸山，江口，村田) 高橋氏の開會の言葉の後，岡崎佛教エス會會長の挨拶，懷古談あり，藤川氏のエス語挨拶に次いで邊見氏更に脇坂氏の大阪辯についての御話あつて後一同記念撮影に移る。斯くて雜談に移り，humora な哀愁裡に會は閉ぢられた。時に10時。◇吾々は下阪後の坂下氏の御幸福と吾々の理想への絕えざる熱意とを遙なるふるさとの街より望んで止まない。

小樽エスペラント協會事務所
小樽市永井町二ノ二五　福田方

前列左より　坂下氏，同夫人，岡崎氏
中列　村田，高橋，伏見，福田，藤川，桐野，邊見
後列　江口，脇坂

〔小樽佛教エス會〕 9月7日量德寺內書院において例會。出席者岡崎，藤川，脇坂，伏見，竹內(孃)。會話三十分主義をモットーに日，エス語混淆でばびる。のちテキスト「イソップ物語」第32，-3，-4，-5課輪講，又次回の作文課題として「エスペラント」誌9月號から出題，10時散會。

9月10日午後7時から同寺內で開催の「小樽思想硏究會」に脇坂圭一氏出席，自己紹介及び所感のうちに「エス語は如何なるものか」といふことを日本精神の立場から述べるなど參加者の認識を深めた。

小樽佛教エスペラント會事務所
小樽市入舟町量德寺內

帶廣

長谷川氏送別會

〔學會帶廣支部〕――去る4月函館築港事務所へ轉任された長谷川守氏は今回應召され帶廣市より出征される事になり，來帶されたので9月10日午後7時より塚田會長宅にて壯行會を開いた。

去る7月より鷹谷信幸氏宅にて開講中であつた初等講習會は大成功裡に終了したので，引續き中等講習を準備中。

本郷だより

今月號には，兒山敬一氏の「短歌の rekisi-teki Aramasi」をいただきました。この雜誌のために，特別に書きおろしていただいたもので，12月號に今月號とほぼおなじ分量だけ書いていただいて，をはります。

兒山氏は，新短歌運動にあつて，もつともすぐれた作家の1人として，また，影響力のもつとも大きい理論家として，指導的地位にある1人，國文學についても深い知識を持つてゐられる方です。

これは，あとで，1冊にまとめて，日本文化紹介のためのパンフレットとし，利用していただくことにしたいとをもつてをります。

☆

パルプ節約のため，雜誌はすべて，9月に印刷する號から規格判によることになりました。

本誌も，いままで菊判（7寸3分×5寸）であつたのを，A列5番（6寸9分×4寸9分）にいたしました。

10月號から實行したのですが，校了になつてから決定したため，前號でお知らせすることができませんでした。

規格判にいたしますと，印刷面もかなり縮めることになるわけですが，ことしは，あと今月號と來月號だけですから，すこし體裁がよくありませんが，合本したときの體裁も考へて，いままでどほりにすることにしました。

來年の1月號からは規格判に適當した體裁を整へたいとおもひますが，そのため內容が少くなるやうなことは，できるだけ避けるつもりで，いろいろ研究しいたしてをります。

個・人・消・息

岩下氏長女出生　學會評議員岩下順太郎氏には9月4日長女が生まれ，佐和子と名づけられた。

久留氏入營　久留幸男氏は本年東京帝大卒業，赤十字社に勤務されてゐたが，軍醫として，近衞步兵一聯隊へ入營。

清見氏新住所　先月永住の地を求めて，北京へ行かれた清見陸郎氏の宛名は，中華民國北京北池子 31 號敬天語學院。

悼　高橋太一氏は 9 月 14 日死去された。

九月學會訪問者　金子美雄氏（名古屋），伊藤幸一氏（大阪）。

每月一回一日發行　**エスペラント**　第六年第十一號

昭和十三年十月十日　印刷納本
昭和十三年十一月一日　發行

編輯兼發行人　大井學
印刷人　竹田佐藏　東京市神田區三崎町二ノ四
印刷所　一匡印刷所　東京市神田區三崎町二ノ四

定價一部20錢・送料5厘
6月分 1圓 20 錢・送料共
1年分 2圓 40 錢・送料共

發行所　財團法人**日本エスペラント學會**　振替東京 11325
東京市本鄉區元町1丁目13番地4　電話小石川5415

LA REVUO ORIENTA
Monate eldonata de
Japana Esperanto-Instituto
Japanujo, TOKIO, Hongo-Motomati
Abonkotizo: 4 jen.

昭和七年一月十二日第三種郵便物認可
昭和十三年十月十日印刷納本
昭和十三年十一月一日發行（毎月一回一日發行）
「エスペラント」第六年　第十一號
定價二十錢（送料五厘）